

Chitabu cha AYUBU Tanga mbere

Ayubu ni chitabu chimwengachapho kahi ya vitabu viihwavyo “Maandishi ga Ikima.” Nacho chaandikpwa chimashairi. Dzina ra chitabu chichi rinalengana na ye mutu ambaye habarize zinasemurirwa mu chitabuni.

Ayubu kala anamuogopha Mlungu, chisha kala ana mali nyinji na ikima. Mutu yuyu waishi tsi ya Usi iriyo mlairo wa dzuwa. Shetani wadai kukala mutu kaweza kumuogopha na kuadamira Mlungu, napho kaishi maisha ga kuongokerwa (1:9-11; 2:4-5). Mlungu waruhusu mateso ga mphahwe Ayubu ili apinge madai ga Shetani na kuonyesa uthabiti wa kuluphiro ra Ayubu (1:8; 2:3). Kahi za hali iyo asenae amlunga achendamumba kukala mateso garigomphaha gasababishwa ni dambize za siri. Ayubu warema hoja za asenae kpwa kukala wamanya kana lawama.

Ayubu watsupira mateso na utsungu mkali ela kamrichire Mlungu dzagbwe wamlalamikira. Mlungu wamdemurira Ayubu kpwa kulalamika naye achikubali makosage na achitubu. Mwisho Mlungu achimjaliya Ayubu, achimupha kano mbiri ya vyo arivyokala navyo pho mwandzo.

Chiini cha chitabu chichi ni kumuogopha Mlungu, kuishi kpwa uaminifu, mana ya

maisha, mateso ga mwanadamu phapha duni-
ani na Mlungu alolavyo atue. Nacho china
phahikana kwenye majadiliano ga Ayubu na
asена na majibu ga Mlungu.

Maelezo muhimu kpwa chifupi

Shetani anamjaribu Ayubu 1:1—2:13

Ayubu analani siku ya kuvyalwakupwe 3:1-26

Seemu tahu za majadiliano 4:1—27:21

Wira wa nguma za ikima 28:1-28

Mwisho wa majadiliano 29:1—31:40

Hoja ya Elihu 32:1—37:24

Hoja ya Mlungu 38:1—42:6

Maneno ga mwisho 42:7-17

Ayubu, atue na malize

¹ Kpwakala na mutu mmwenga ko tsi ya Usi,
yehwa Ayubu. Mutu iye kala kana lawama,
kala ni mutu wa haki, yemuogopha Mlungu
na kudzitenga na uyi. ² Iye kala ana ana
sabaa alume na ahahu achetu. ³ Kala ana
mang'ondzi na mbuzi elufu sabaa, ngamia
elufu tahu, ng'ombe elufu mwenga za kurima,
punda achetu magana matsano na ahendadzi-
kazi anji sana. Mutu iye kala ni tajiri
sana kuriko atu osi a mlairo wa dzuwa.
⁴ Nyo ana alume kala achihenda sharee kpwa
mazuma mwao madzumbani, nao kala achia-
lika ndugu zao ahahu achetu edze arye na
kunwa phamwenga nao. ⁵ Bada ya sharee
kusira, Ayubu kala achiiha anae na kuatakasa.
Ayubu kala achirauka chiti na kulavya sadaka
za kuochwa kpwa ajili ya chila mmwenga
wao. Mana Ayubu wadziamba, "Menzerepho

anangu alume ahenda dambi, na kumlani Mlungu mwao mioyoni.” Ayubu wahenda vivi chila mara.

Mlungu anamruhusu Shetani amjeze Ayubu

⁶ Phahi siku mwenga malaika* aphiya mbere za Mwenyezi Mlungu, mshitaki Shetani naye achiphiya phamwenga nao.

⁷ Phahi Mwenyezi Mlungu achimuuza Shetani achimuamba, “Ulaphi?” Shetani achimjibu Mwenyezi Mlungu achiamba, “Che nazunguluka-zunguluka ko duniani na kunyendeka hiku na hiko.”

⁸ Chisha Mwenyezi Mlungu achimuuza Shetani achimuamba, “Dze ukamuona mtumishi wangu Ayubu? Mana takuna dza iye duniani. Iye kana lawama, ni mutu wa haki, naye anamuogopa Mlungu na kudzitenga na uyi.”

⁹ Chisha Shetani achimjibu Mwenyezi Mlungu achimuamba, “Ikale ye Ayubu anakuogopa bila sababu?”

¹⁰ Uwe ukamzungulusira lichigo pande zosi, iye, atue na vyosi arivyonavyo. Ukajaliya kazi za mikonoye na mifugoye ikaenjerezeka kpwenye yo tsi.

¹¹ Ela golosa mkipwonoo na ugute vyosi arivyonavyo, naye andakukufuru ching’ang’a.”

¹² Mwenyezi Mlungu achimuamba Shetani, “Lola, vyo vitu arivyonavyo unaweza kuvihenda rorosi, ela usingute ye mwenye.” Phahi Shetani achiuka mbere za Mwenyezi Mlungu.

1:6 1:6 Mwandzo 6:2 * **1:6** 1:6 Tafusiri zanjina zinaamba ana a Mlungu au viumbe vya Mlunguni. **1:9** 1:9-11 Maono 12:10

Ayubu anajezwa kano ya kpwandza

¹³ Phahi siku mwenga nyo anae alume na achetu kala anarya na kunwa uchi wa zabibu nyumbani mwa mvyere wao. ¹⁴ Wakati hinyo muhumwa waphiya kpwa Ayubu achen-damuamba, “Ng’ombe che zinarima na punda che anarisa phephi nazo, ¹⁵ gafula hukashambuliywa ni atu a Seba, akaolaga ahendadzikazio osi kpwa upanga na akahala nyo nyama osi akauka nao. Mimi machiyangu ndimi nchiyetiya, nami nkedzakurehera ujumbe huno.” ¹⁶ Wakati acheregomba, phakpwedza muhumwa wanjina achedzamuamba, “Kukahenda limeme kula mlunguni rikaocha mang’ondzi, mbuzi na arisa, mimi machiyangu ndimi nchiyetiya, nkedzakurehera ujumbe huno.” ¹⁷ Iye ariphokala acheregomba, phakpwedza wanjina achedzamuamba, “Akali-dayo akadzipanga makundi mahahu, akahuvamia na akaolaga ahendadzi-kazi kpwa upanga na akahala nyo ngamia akauka nao. Mimi machiyangu ndimi nchiyetiya nami nkedzakurehera ujumbe.” ¹⁸ Ariphokala acheregomba, phakpwedza wanjina achedzamuamba, “Anao alume na achetu che anarya na kunwa uchi wa zabibu nyumbani mwa mvyere wao, ¹⁹ gafula, phuto kali kula jangbwani, rikapiga zo pembe ne za yo nyumba, ikaagbwerera, vivi anao akafwa. Mimi machiyangu ndimi nchiyetiya nami nkedzakurehera ujumbe huno.”

²⁰ Phahi Ayubu waunuka, achikpwanyula vwazire na achinyola chitswache chisha

achidzibwaga photsi achimuabudu Mlungu. ²¹ Achiamba, “Nátuluka ndanini mwa mayo chitsaha, nami ndauya chitsaha. Mwenyezi Mlungu wanipha, na Mwenyezi Mlungu akahala, dzinare naritogolwe.” ²² Kahi ya mambo gosi higo Ayubu kahendere dambi, mana kayamlaumu Mlungu.

2

Ayubu anajezwa tsona

¹ Siku yanjina, malaika akpwedza tsona mbere za Mwenyezi Mlungu, Shetani naye achiphiya phamwenga nao. ² Mwenyezi Mlungu achimuuza Shetani, “Ulaphi?” Shetani achimjibu achimuamba, “Che nazunguluka-zunguluka ko duniani na kunyendeka hiku na kura kuko.” ³ Mwenyezi Mlungu achimuuza Shetani, “Dze, ukamuona ye mtumishi wangu Ayubu? Kpwa kukala takuna dza iye ko duniani. Mutu iye kana lawama, ni mutu wa haki, anayemuogopa Mlungu na kudzitenga na uyi. Iye hata vivi achere gbwiririra kuhenda haki, dzagbwe wanifyakatsira ni muangamize bila chisa.” ⁴ Ndipho Shetani achimjibu Mwenyezi Mlungu achiamba, “Ngozi kpwa ngozi! Mutu nkulavya vyosi arivyonyavyo ili ativye maishage. ⁵ Ela golosa mkpwonoo, ugute mwiriwe, naye andakukufuru ching’ang’a.” ⁶ Mwenyezi Mlungu achimuamba Shetani, “Lola, iye a mwako mkpwononi, ela usimuolage.”

⁷ Phahi Shetani wauka mbere za Mwenyezi Mlungu, achimgbwayisa Ayubu na maphu mai

kula lihosini hadi lwayoni. ⁸ Ayubu wahala chidzandzakaya achidzikunira kuno akasagala ivuni dza mutu achiyefwererwa.

⁹ Phahi mchewe wamuamba, “Dze, uchere gbwiririra haki? Mkufuru Mlungu, ufwe.”

¹⁰ Ela ye achimuamba, “Uwe unagomba dza mchetu mzuzu. Vino huphokere manono bahi kula kpwa Mlungu, dze go mai?” Kahi ya gago gosi, Ayubu kahendere dambi mana kagombere neno rorosi iyi.

Ayubu anajamboswa ni asenae ahahu

¹¹ Asena ahahu a Ayubu, Elifazi kula Temani, Bilidadi kula Shuwa na Sofari kula Naama ariphosikira mai garigomphaha, apan-gana, achikutana achiphiya phamwenga kp-wendamphoza marendi. ¹² Ariphomuona kula kure, aho taayampanya kpwa urahisi kala ni iye. Nao achiandza kurira, achikpwanyula kandzu zao na achidzimwagira vumbi dzulu ya vitswa vyao kpwa sonono. ¹³ Chisha achis-agala photsi phamwenga naye kpwa muda wa siku sabaa, usiku na mutsi na taphana ariyegomba naye mana aona go mashaka arigonago ni makulu sana.

3

Ayubu anaamba baha kala kavyarirwe

¹ Bada ya gago, Ayubu wavugula kanwaye na kulani siku ya kuvyalwawakpwe. ² Naye waamba, ³ “Nailaniwe yo siku niriyovalwa,

- na usiku urioamba
'Mwana mlume akatungbwa.'
- 4 Siku iyo naikale jiza!
Mlungu ariye dzulu naasiishuulikiye,
na mwanga usiing'arire.
- 5 Naikale gigigi na chilungulungu cha jiza
nachiifwinike.
Maingu nagakale dzuluye
na jiza ra mutsi nariogofyere.
- 6 Chisha usiku uho, nauhende chilungulungu
cha jiza!
Nausiolangbwe kahi ya siku za mwaka,
wala kuoneka kahi ya miezi.
- 7 Usiku uho naukale tasa
na kusikirike chitseko cha furaha kula mo
mwakpwe.
- 8 Hinyo alanio siku, naalani siku iyo,
aho anaomanya kumlamusa Leviathani.
- 9 Nyenyezi za chimirimiriche nazifunge jiza
naigodzere mwanga, ela isiuone,
na isiuone mwanga wa chimirimiri;
- 10 kpwa kukala taufungire njira ya vyazi ra
mayo,
wala kunihenda nisiphahe mateso.
- 11 Mbona siyafwa wakati wa kuvyalwa
au kufwa wakati wa kutuluka ndanini?
- 12 Kpwa utu wani naikpwa magoni pha mayo?
Kpwa utu wani naamwiswa?
- 13 Mana ningekala nirere kpwa amani
ningekala nirere, ningekala naoya
- 14 phamwenga na afalume na ashauri a dunia,
adzenga luphya midzi iriyokala magandzo,
- 15 phamwenga na akulu enye zahabu

- arioodzaza madzumba gao na feza.
- 16 Au kpwa utu wani siyakala dza mimba yomwagika,
dza mwana mtsanga ambaye kaonere dzuwa?
- 17 Mana ko kuzimu atu ayi nkuricha kuyuga,
na kuko arioremwa ni kuoya.
- 18 Kuko afungbwa nkuoya,
taasikira tsona sauti za usiru za arindzi.
- 19 Akulu kpwa adide akuko,
na mtumwa a huru kula mikononi mwa tajiriwe.
- 20 Kpwa utu wani mwanga ung'azirwe alumi-
rao,
na uzima uhewe ario na sonono ya mioyo?
- 21 Aho nkuaza kufwa, ela taafwa,
nkuendza chifo kuriko hazina yofwitsika.
- 22 Aho nkuhererwa sana
afwapho na kuzikpwa.
- 23 Kpwadze kumng'azira mutu ambaye njiraye
yafwitswa,
yefungirwa lichigo ni Mlungu?
- 24 Mana migumi ikakala dza chakurya changu,
kuula kpwangu kunasikirika dza madzi gamwagikago.
- 25 Mana go ganiogofyerago gakaniphaha,
na go ganitishirago gakanifikira.
- 26 Sina amani wala siweza kuhurira;
sioya, mashaka garedza kpwedza.”

4*Elifazi anagomba na Ayubu
kpwa kano ya kpwandza*

¹ Ndipho Elifazi kula Temani achimjibu Ayubu achimuamba:

² “Dze, ukale kundafwahirwa mutu achikuambira neno?

Ela ni ani awezaye kudzizuwiya kugomba?

³ Lola, uwe wafundza atu anji,
na kutiya moyo anyonje.

⁴ Manenogo gaterya iye yekala anagbwa,
nawe wahenda mavwindi gasigo nguvu
gakale na nguvu.

⁵ Ela vino ukaphahwa ni mashaka, nawe
ukavundzika moyo,
gakakuguta nawe unayugika.

⁶ Dze, kumuogopha Mlungu si kuluphiroro?
Na kukala kuna lawama si tumainiro?

⁷ Tambukira: Ni ani asiye na makosa akafwa
achere mdide?
Au ni kuphi ambako enye haki
aangamizwa?

⁸ Nimanyavyo mimi nkukala, nyo arimao uyi
na kuphanda uyi, nkuvuna uho.

⁹ Mlungu asohapho, aho nkubanangika,
na achiphuma napho akatsukirwa aho
nkuangamia.

¹⁰ Ayi nkunguruma dza simba,
ela Mlungu nkuanyamaza na kuvundza
meno gao.

¹¹ Simba atumia nkuhirika kpwa kukosa
nyama aindzapho,

na nyo ana a simba mchetu nkutsamulwa-
tsamulwa.

- 12 Phahi naambirwa neno chisiri-siri,
sikiro rangu richisikira neno rogombwa
pokopoko.
- 13 Kahi ya go maazo nirigoona usiku,
wakati atu arere usingizi wa fungo,
- 14 nainjirwa ni wuoga, nchikakama,
na mifupha yangu ichisumba.
- 15 Pepho achitsupa mbere zangu,
nami nchiandukpwa ni midzere.
- 16 Ye pepho achiima gbwii mbere zangu,
ela umbore siwezere kurimanya.
- Umbo hiro raima mbere zangu,
nako kala kugbwii, ndipho nchisikira sauti
inaamba,
- 17 'Mwanadamu anaweza kukala na haki
mbere za Mlungu?
Mutu anaweza kukala swafi mbere za
muumbawe?
- 18 Ichikala Mlungu kaweza kuamini atumishie,
na malaikae nkuatuluza makosa,
- 19 dze, nyo asagalao nyumba za ulongo
ambao misingi yao i mtsangani
awezao kuolagbwa chirahisi dza popho?
- 20 Akalao azima ligundzu na ichifika dziloni
akafwa,
anaangamia ta kare na kare bila atu kujali.
- 21 Nyugbwe za hema rao nkung'olwa,
nao nkufwa bila ya ikima.'

5

- 1 Phahi iha, ulole ichikala phana mutu ndiyehika.
Na ni ani kahi ya atakatifu ndiyemgalukira?
- 2 Kpwa kpweli tsukizi nkumuolaga mpumbavu, na wivu nkumuolaga mzuzu.
- 3 Nikaona mpumbavu anaongokerwa, ela gafula makaloge gachilaniwa.
- 4 Anae a kure na usalama, aonerwa pho muhalani mana kala taana wa kuakanira.
- 5 Mavunoge nkuriwa ni andzala, aho nkugahala hata garigo miyani, na enye tamaa nkuhega aphahe utajiriwe.
- 6 Mana kugaya takula mtsangani, wala mashaka kula photsi.
- 7 Mwanadamu nkudzirehera mwenye shida dza tsetse* ziurukavyo kuphiya dzulu.
- 8 Kala ndimi ningemuendza Mlungu, ningemuikira iye kesi yangu.
- 9 Iye ndiye ahendaye mambo makulu gasigochunguzika, mambo ga kuangalaza gasigoolangika.
- 10 Iye ndiye ahendaye tsi ikaphaha mvula, na ahendaye madzi gakafika mindani.
- 11 Iye nkuunula ario anyenyekevu, na aho asononekao nkuongokerwa na akakala salama.
- 12 Iye nkubananga mipango ya atu ajanja,

* **5:7** 5:7 Tafusiri zanjina zinaamba nyama wa mapaha aurukavyo kuphiya dzulu. **5:12** 5:12 1 Akorintho 3:19

- ili mahendo gao gasiongokerwe.
- 13 Iye nkugbwira enye ikima kahi ya ulachu wao,
na mipango ya enye ikima nkubanangbwa upesi.
- 14 Aho nkuona jiza mutsi,
na kuphaphasa mutsi avi ni usiku.
- 15 Ela Mlungu nkutivya anachiya asiolagbwe,
na achiya kula mikononi mwa enye nguvu.
- 16 Kpwa hivyo achiya ana matumaini,
na ayi nkukomeswa.
- 17 Lola, waajaliwa iye atiywaye adabu ni Mlungu,
kpwa hivyo usireme kutiywa adabu ni ye Mwenye Nguvu Zosi.
- 18 Mana nkutiya vironda, chisha akavifunga iye nkulumiza chisha akaphoza.
- 19 Andakutivya na mashaka sita,
hata ro ra sabaa, andakutivya.
- 20 Wakati wa ndzala andakuokola usihirike,
na vihani andakutivya na upanga.
- 21 Andakuchinga wakati atu anakugomba vii,
nawe kundaogopha ubanangi wedzapho.
- 22 Wakati wa ubanangi na ndzala uwe undatseka
chisha kundaogopha nyama a tsakani.
- 23 Mawe ga mundani tagandakuyuga wakati wa kurima,
na nyo nyama a tsakani andakala na amani nawe.
- 24 Nawe undamanya kukala nyumbayo i salama,

- undalola mwako chaani nawe kundaona
nyama asiyekalapho.
- ²⁵ Chisha undamanya kukala chivyazicho chin-
dakala chinji,
atuo andakala anji dza nyasi za weruni.
- ²⁶ Undafwa wakati wa utumiao
dza suche ra nganu chiroivwa vinono.
- ²⁷ Swiswi hwagalola gaga, nago ni ga kpweli.
Kpwa hivyo gasikize, ugamanye kpwa
fwaidayo.”

6

Ayubu anamjibu Elifazi

- ¹ Phahi Ayubu wajibu achiamba,
- ² “Kala sonono nriyonayo ungepimwa,
na mashaka gangu gosi gangetiywa kp-
wenye mizani!
- ³ Gangekala maziho kuriko mtsanga wa pwani,
ndiyo mana maneno gangu ni ga
kuropoka.
- ⁴ Mana nikalatswa ni iye Mwenye Nguvu Zosi,
roho yangu ikakola yo sumuye
Mlungu akapanga vitishovye chinyume
changu.
- ⁵ Dze, foro nkurira napho anarya nyasi?
Au ng’ombe nkurira wakati inarisa?
- ⁶ Dze, chakurya sicho ladha nkuriwa bila
kutiywa munyu?
Na ujinji wa yayi una mtswano wani?
- ⁷ Sina hamu ya kuguta vyakurya hivyo,
ni dza vyakurya vinavyonihenda niher-
erwe ni moyo.

- 8 Kalapho mavoyo gangu gangekubaliwa,
na Mlungu angenipha nilondago,
9 kalapho Mlungu angekubali kunisaga-saga,
na kurichira mkpwonowe uniolage!
10 Phahi angeniphoza marena,
ningehererwa kahi ya yo hali ya maumivu
mana sikarema go maneno ga ye ariye
mtakatifu.
11 Nina nguvu zani hata nienderere kuku-
godza?
Kpwa utu wani nivumirire na simanya
mwisho wa maisha gangu?
12 Dze, nina nguvu za mawe?
Au mwiri wangu ni wa shaba?
13 Kpwa kpweli siweza kudzitereya,
wala sina wa kunitivya.
- 14 Iye aremaye kumuonera mbazi msenawe,
anaricha kumuogopha iye Mwenye Nguvu
Zosi.
15 Enehu taakuluphirika dza vidzuho,
dza vidzuho vifurikavyo na vikanywa.
16 Ambavyo nkufurika
wakati barafu inatsatsamuka.
17 Ela wakati wa kazikazi nkuricha kujera,
kuchikala dzoho, nkuangamika pho vi-
ripho.
18 Acharo nkuangamika njira kpwa kuendza
madzi,
nkuhangaika jangbwani na kufwerera
kuko.
19 Acharo kula Tema nkuendza madzi,
achuuzi a Sheba nkugaendza kpwa kutu-
maini.

- 20 Aho avundzika mioyo mana kala ana
uhakika wa kuphaha madzi,
ela kufika phapho, achivundzika mioyo.
- 21 Mwimwi namwi munaonekana tamundan-
iterya,
munaona vyo niturikavyo, namwi munao-
gopa.
- 22 Dze, nákuambirani rini, muniphe zawadi
au, mulavye seemu ya mali yenu kpwa ajili
yangu?
- 23 Nákuambirani rini, munitivye kula mikononi
mwa adui
au, munikombole kula mikononi mwa atu
ayi?
- 24 Nifundzani, nami ndanyamala,
nihendani nimanye chiphokosera.
- 25 Maneno ga kpweli gana nguvu!
Ela kuniamba na makosa kuna mana yani?
- 26 Munaona munaweza kulavya makosa ma-
neno gangu?
Na kuhenda maneno ga mutu achiyekata
tamaa kukala dza phepho?
- 27 Munaweza kupiga kura ili muhende
anachiya akale atumwa,
na kuguza asena enu.
- 28 Ela vivi kalani razi mnilole,
mana sindagomba handzo mbere zenu.
- 29 Nakuvoyani mugaluke, msihende uyi.
Galukani, mana sina makosa.
- 30 Dze, nkagomba utu uyi?
Dze, munaona simanya mai?

7

Ayubu anamlalamikira Mlungu

- 1 Mwanadamu ana kazi ngumu phapha duni-
ani!
Nazo sikuze ni dza za mchibaruwa!
- 2 Dza mtumwa agodzeravyo kpwa hamu masaa
gafike,
dza mchibaruwa agodzeravyo mariphoge,
- 3 ndivyo nrivyopangirwa miezi isiyokala na
rorosi,
nikapangirwa sonono ya chila usiku.
- 4 Ninapholala nkuamba, 'Kucha rini nkala-
muka?'
Nyo usiku ni mure, nami nagalagala hiku
na hiku hadi ligundzu.
- 5 Mwiri wangu u tele mabulu na makoko ga
nongo,
ngozi yangu ikakatika-katika inatuluka
ufira.
- 6 Siku zangu zinaphiya mairo kuriko gu-
rudumo ra mshonadzi,
nazo nkusira bila ya kuluphiro.
- 7 Tambukira kukala maisha gangu ni mphuye
tu,
mutu mimi sindaona manono tsona.
- 8 Ye anionaye vivi kandaniona tsona,
undaniendza, ela ndakala siko.
- 9 Dza ingu ritandavyo chisha rikaangamika,
aphiyaye kuzimu kauya.
- 10 Aukaye kauya kpwakpwe kaya
na nyo atu ariosagala naye nkumyala tset-
setse.
- 11 Kpwa hivyo sindanyamala,
nindagomba dzagbwe roho yangu inaru-
mira,

nindalalamika kpwa sonono ya rohani.

- 12 Mino kale ni yo bahari, au ni dzinyama ra baharini, hata uniikire mrindzi?
- 13 Nchiamba, chitanda changu chindanihenda nihurire, malazi gangu gandaphunguza lalamiko rangu.
- 14 Uwe unaniogofyera na ndoso, na kuniondosa na ruwiya,
- 15 hata naona baha nifungbwe lugbwe, nifwe kuriko kuku kugaya.
- 16 Nikabera maisha gangu, mana sindakala moyo ta kare na kare. Nirichani mana maisha gangu ni dza phepho.
- 17 Mwanadamu ni ani hata umuone wa mana na umfikiriye?
- 18 Mana unamlola chila kuchapho na kumchunguza chila dakika.
- 19 Undaenderera kunilola hata rini? Usiyeniricha vichache nkamiza mahe?
- 20 We uchunguzaye anadamu, kpwani nchi-henda dambi inakuzuru? Mbona ukanitsata? Kpwa utu wani nkakala mzigo kpwako?
- 21 Kpwa utu wani kuswamehe uasi wangu na kuusa uyi wangu?
- Mana muda mchache wedzao ndalala na kogo, na uchiniendza, kundaniona.”

8

*Bilidadi naye anagomba
kano ya kpwandza*

1 Chisha Bilidadi kula Shuwa achimjibu Ayubu achiamba,

2 “Undaenderera kugomba gaga hata rini?
Undagomba dza chikulukulu hadi rini?

3 Dze, Mlungu nkulavya uamuli usiokala wa haki?
Unaona ye Mwenye Nguvu Zosi nkugaluza haki ikakala handzo?

4 Ichikala anao amuhendera dambi,
iye akaatiya adabu kpwa uasi wao.

5 Ela uchimuendza Mlungu
na kumvoya ye Mwenye Nguvu Zosi,

6 ichikala kuna dowo na u mutu wa haki,
kpwa kpweli andakpwezakuterya
na kukuuyizira makalogo kama
garivyokala.

7 Dzagbwe mwandzo maishago kala si manono,
maishago ga mbereni gandakala manono sana.

8 Dzifundze kula kpwa hinyo ariokutanguliya,
na uririkane go garigogunduliwa ni akare.

9 Kpwa kukala swiswi hu a dzana, naswi tahumanya rorosi,
mana siku zehu phapha duniani ni dza chivurivuri.

10 Ikale taandakufundza na kukuambira?
Ikale taandagomba garigo mwao mioyoni?

11 Dze, miduga nkumera phatu phasipho matope?

- Au mikangaga inaweza kukula phatu phasipho na madzi?
- 12 Madzi gachinywa wakati ichere mitsanga na taiweza kukatwa ili ihumirwe, nkunyala mapema kabila ya mimea yanjina.
- 13 Zizo ndizo njira za amyalao Mlungu, matumaini ga asiommanya nkuangamika.
- 14 Tegemeo rao nkuvundzika-vundzika, na kuluphiro rao ni dza muhambo wa dzwidzwidzwi.
- 15 Nkujejemera nyo muhambo, ela tauazuwiya, nkuugbwira ngingingi ela tauaterya.
- 16 Iye nkukula dza mmea mnono uphahao mwanga wa dzuwa, utuluzao panda zikagota mo mwakpwe mundani.
- 17 Miziye nkudzilinga-linga maweni, na kuendza mwanya kahi-kahi ya mawe makulu.
- 18 Unaphong'olwa kula phatuphe, pho phatu phandaurema phaambe, 'Sidzangbwekuona uwe.'
- 19 Uho ndio mwisho wa maishage, na yanjina indamera kula mtsangani kuhala nafwasiye.
- 20 Lola, Mlungu kandamrema mutu asiyekala na lawama, na kandagbwira mkpwono mutu ahendaye mai.
- 21 Iye andahenda mromoo uodzale chitseko, na madomogo gapige njerejere.

22 Osi akuberao andatiywa waibu,
na makalo ga atu ayi tagandakalako
tsona.”

9

Ayubu anamjibu Bilidadi

- ¹ Ndipho Ayubu achijibu achiamba,
² “Kpweli ninamanya kukala ni vivyo,
ela mutu anawezadze kukala mwenye haki
mbere za Mlungu?
³ Ichikala mutu analonda kulumbana naye,
kahi ya maswali elufu ndigouzwa
kandaweza kujibu hata swali mwenga.
⁴ Iye ana ikima na ni mwenye nguvu
ni ani ariyepigana naye na achishinda?
⁵ Iye ausaye myango bila ya yo yenye ku-
manya,
anaphoibomola kpwa tsukizize.
⁶ Iye asumbisaye dunia na kuyuusa kula
phatuphe
na kuhenda nguzoze zikakame.
⁷ Nkuamuru dzuwa risituluke, naro rikahenda
vivyo,
ahendaye nyenyezi kusalavya mwanga.
⁸ Iye macheye nkuhandika ko mlunguni,
na kuvyoga maimbi ga bahari.
⁹ Iye ariyeumba nyenyezi ziihwazo Dubu na
Orioni,*
Chirimira na nyenyezi za mwakani
zikaleko.

9:1 9:1 Ayubu 4:17 **9:9** 9:9 Ayubu 38:31; Amosi 5:8

* **9:9** 9:9 Dubu na Orioni ni nyenyezi chizodzikusanya avi ni
chirimira.

- 10 Iye ahendaye mambo makulu ambago
mwanadamu kaweza kugaelewa
na ga kuangalaza gasigoolangika.
- 11 Iye nkutsapa phephi nami, ela mino
simuona,
chisha nkuphiya vyakpwe bila ya mimi
kumanya.
- 12 Awwatulapho, ni ani awezaye kumzuwiyaa?
Ni ani awezaye kumuamba, 'Unahendani?'
- 13 Mlungu kandazuwiya tsukizize.
Amteryao Rahabu† akamsujudiya Mlungu.
- 14 Mino ndamjibudze,
ndaphahaphi maneno ga kulumbana
naye?
- 15 Dzagbwe sina lawama, siweza kumjibu,
ni nimvoye iye anilamulaye anionere
mbazi.
- 16 Hata nchimuiha naye achinijibu,
nisingeamini kukala che anaphundza sauti
yangu.
- 17 Mana ananipiga na phuto
na kunienjereza vironda vyangu bila ya
chausa.
- 18 Kaniricha angaa nisohe,
ela ananihenda nkale na utsungu chila
phatu.
- 19 Ichikala ni kushindana nguvu, mino
simuweza bii!
Na ichikala ni mambo ga uamuli, ni ani
awezaye kumreha kotini?

† **9:13** 9:13 Rahabu ni dzinyama dzikulu ra baharini ri-
naroimirira nguvu za fujo na uyi.

- 20 Dzagbwe sina lawama, kanwa yangu inge-
niamula,
dzagbwe sina makosa, iye angeonyesa
kukala ni mkosa.
- 21 Dzagbwe sina lawama, maisha nagaona
tagana mana,
nabera maisha gangu.
- 22 Gago gosi ni mamwenga, kpwa hivyo
naamba,
'Iye nkuolaga osi, asio makosa na ayi.'
- 23 Mashaka garehapho chifo gafula,
iye nkubera kukata tamaa kpwa asio
lawama.
- 24 Dunia inatiywa mikononi mwa atu ayi,
iye nkufunga vigungu aamulie.
Ichikala si iye akale ni ani?
- 25 Maisha gangu ga mairo kuriko azolaye,
ganachimbira bila kuona manono.
- 26 Ga mairo dza dau chirotengezwa na
magugu,
dza kozi rivwamukiravyo nyama.
- 27 Ichikala ndaamba, 'Nindaricha kulalama
nilalamikako,
nindausa sonono na nkale mwenye raha,'
- 28 bado ningeogopha go mashaka ganipha-
hago,
mana namanya kundaniolanga kukala sina
lawama.
- 29 Ichikala ndahukumiwa kukala ni mkosa,
kpwa utu wani nidziyuge?
- 30 Hata nikaoga na rong'ondo,
na kusinga mikono yangu na sabuni,
- 31 chisha undanitiya dibwani,

- na nguwo zangu zenye zindanitsukirirwa.
- 32 Mana iye si mwanadamu dza mimi, hata niweze kumjibu, hata huphiye kotini phamwenga.
- 33 Taphana muamuli kahi yehu, awezaye kuhutsanganya swiswi airi.
- 34 Mlungu naaniusire yo fwimboye, ili kuogofyakpwe kusinihende nkakala muoga.
- 35 Phapho ndipho ndiphogomba bila kumuo-gopha, mana vyo nionewavyo ni atu, sivyo nirivyo.

10

Ayubu anaenderera kumlalamikira Mlungu

- 1 Ninabera maisha gangu, kulalama kpwangu ndakugomba ching'ang'a, ndagomba utsungu wangu wosi wa moyoni.
- 2 Nindamuambira Mlungu, 'Usinihukumu, ela nihenda nimanye ro kosa unaronishi-takira.'
- 3 Kpwani, unafwahirwa ni ko kunionera, kubera yo kazi ya mikonoyo? Au unahamirwa ni mipango ya atu ayi?
- 4 Kpwani, una matso dza ga mwanadamu? Au unaona dza mwanadamu aonavyo?
- 5 Dze, sikuzo ni dza za mwanadamu au miakayo ni dza ya mwanadamu?
- 6 Kpwa utu wani uchunguze uyi wangu na kuendza dambi yangu?

- 7 Uwe unamanya kukala sina lawama,
na takuna wa kunitivya kula mwako mkp-
wononi?
- 8 Mikonoyo yaniumba na ichinitengeza,
na vino undagaluka na kuniangamiza?
- 9 Tambukira waniumba na ulongo,
vino undaniuyiza mtsangani tsona?
- 10 Uwe wahenda mimba yangu igbwirwe,
na uchiniumba ndanini mwa mayo?
- 11 Uwe waniumba na mifupha na mishipa,
chisha uchiniinjiza nyama na ngozi.
- 12 Wanipha uzima na uchinionyesa mendzwa
isiyosika,
na roho yangu uchiitundza vinono.
- 13 Ela gosi higo wagafwitsa mwako moyoni,
namanya riri kala ndiro lengoro.
- 14 Kala unagodzera unione ichikala ndahenda
dambi,
ili ureme kuniswamehe makosa gangu.
- 15 Ni shaka rangu ichikala ni mui!
Hata napho nina haki, siweza kuunula
chitswa changu,
mana ni tele waibu
na nahoha kahi ya mateso.
- 16 Niunulapho chitswa tu, uwe ukuniindza dza
simba,
na kuonyesa tsona uwezoo wa ajabu
chinyume changu.
- 17 Chila wakati unanirehera mashaidi maphya
chinyume changu,
unazidi kunitsukirirwa,
nawe unanirehera maadui maphya.
- 18 Kpwa utu wani wanihenda nivyalwe?
Baha kala nafwa kabila ya atu kuniona.

- 19 Ningevalwa tu na kuphirikpwa mwenga
kwa mwenga mbirani,
avi sivyarirwe.
- 20 Maisha gangu ni mafupi,
phahi niricha, angaa nioye chidide,
- 21 kabila sidzangbwephiya ko tsi ya jiza na
chilungulungu cha jiza,
ambako nchiphiya sindauya.
- 22 Ni tsi ya chilungulungu cha jiza na fujo,
tsi ambayo mwangawe ni dza jiza.”

11

*Sofari naye anagomba
kwa kano ya kwandza*

- 1 Ndipho Sofari kula Naama achijibu achi-
amba,
- 2 “Dze, uno unji wa maneno usijibiwe?
Kuno kugombako sana kukuhende kukala
una haki?
- 3 Dze, cho chibakocho chihende atu anyamale?
Na uberapho atu, usitiywe waibu?
- 4 Kwa mana unaamba, ‘Mafundzo gangu ni
manono,
chisha sina lawama mbere za Mlungu.’
- 5 Kalapho Mlungu angegomba,
kalapho angefwenula kanwaye akakujibu,
- 6 angekuambira siri za ikima,
mana ikimaye ni nyinji.
Chisha umanye kukala Mlungu akakutiya
adabu chidide kuriko irivyostahili.
- 7 Dze, we unaweza kumanya siri za Mlungu?

- Au kumanya mwisho wa iye Mwenye
Nguvu Zosi?
- 8 Ukuluwe unatsupa mlunguni, we unaweza
kuhendani?
Na chinache chinatsupa kuzimu, una-
manyani we?
- 9 Chipimoche ni chire kuriko dunia,
na ni mpana kuriko bahari.
- 10 Achimtiya mutu jela,
na kumwiiha kotini, ni ani awezaye
kumkahaza?
- 11 Kpwa kpweli anamanya atu asiokala na
mana,
na aonapho uyi kaupuza.
- 12 Ela mutu mzuzu andaphaha ikima,
wakati foro andavyala mwanadamu.
- 13 Uchitakasa moyoo,
na umgolosere mikonoyo,
- 14 uchiika kanda yo dambi iriyo mwako mkp-
wononi
na usiriche uyi ukahenda mizi mwako
nyumbani,
- 15 ndipho undaunula usoo bila lawama,
undaimarika na kundaogopha.
- 16 Undayala mashakago,
gandakala dza madzi garigotsupa.
- 17 Nago maishago gandang'ala kuriko
mwanga wa mutsi,
na jizare rikale dza ligundzu.
- 18 Kpwa kpweli undakala salama, mana un-
dakala na tumaini,
undarindwa na kuoya salama.
- 19 Uwe undalala na taphana ndiye kuondosa,

na anji andakuendza uaterye.

- ²⁰ Ela matso ga atu ayi gandafunga jiza,
na njira zosi za kuchimbirira taandazona,
nao andaona baha afwe.”

12

Ayubu anajibu asenae

- ¹ Phahi Ayubu wajibu achiamba,
² “Kpwa kpweli mwimwi ndimwi atu enye,
mchifwa mwimwi, ikima nayo indasira.
³ Ela mimi nami naelewa, dza muelewavyo
mwimwi,
tamkanizidi marifwa.
Ni ani asiyemanya mambo higa?
⁴ Mimi kala nchimvoya Mlungu ananijibu
ela nkakala chitseko cha atu,
ananitseka dzagbwe ni wa haki bila ya
lawama.
⁵ Iye ariye na maisha ga raha nkubera aho ario
na tabu
kpwao tabu nkuphahwa ni hara aherezao.
⁶ Makalo ga anyang’anyi gana amani,
na nyo amchokozao Mlungu a salama,
aho atsukulao mlungu wao mwao
mikononi.

⁷ Ela uzani nyama, nao andakufundzani,
na nyama a mapha andakuambirani.
⁸ Gombani na dunia, nayo indakufundzani,
na ng’onda a baharini, andakusemurirani.
⁹ Ni ani asiyemanya, kahi ya aha osi,
kukala ni uwezo wa Mwenyezi Mlungu
ndio uriohenda gaga?

- 10 Uzima wa chila chiumbe u mwakpwe mkp-wononi,
na mphuye wa anadamu osi.
- 11 Dze, sikiro taripima maneno,
dza lilimi ritatavyo chakurya?
- 12 Enye ikima ni atumia,
na enye kuelewa ni hara ario na miaka minji.
- 13 Mwenye ikima na uwezo ni Mlungu,
iye ana ushauri na ujuzi.
- 14 Anaphobananga, taphana awezaye
kudzenga luphya,
amfungirapho mutu, taphana awezaye
kumvugurira.
- 15 Anaphogbwira mvula, tsi nkuuma,
achiirichira, tsi nkuodzala madzi.
- 16 Iye ana nguvu na ikima,
nyo achengao na achengbwao osi ni akpwe.
- 17 Iye nkusababisha ashauri akose ikima,
na kuhenda aamuli akale azuzu.
- 18 Iye nkuavula afalume mavwazi ga utawala,
na akaafunga mikumbuu mwao vibiruni
dza atumwa.
- 19 Anaavula alavyadzi-sadaka mavwazi gao
matakatifu,
na kuafuta mamlaka enye uwezo.
- 20 Iye nkuafunga kanwa ashauri akuluphir-
wao,
na kuusa ufahamu wa atumia.
- 21 Iye nkutiya waibu vilongozi,
na kufuta silaha enye mkpwotse.
- 22 Iye nkuika wazi mambo garigo jizani,

- na kuhenda garigo kwenye chilungu-
lungu cha jiza gakale mwangani.
- 23 Iye nkuhenda mataifa gakaenjerezeka
chisha akagaangamiza,
nkuhenda mataifa ganjina gapanuke
chisha akagatsamula.
- 24 Nkuausira vilongozi a atu marifwa,
na kuahenda azemeheke ko weruni kusiko
njira.
- 25 Nkuahenda adedeleke dza alevi,
nao nkuphaphasa mo jizani musimokala
na mwanga.

13

Ayubu anaaza alumbe kesiye na Mlungu

- 1 Gaga gosi nágaona na matso gangu,
na nchigasikira na masikiro gangu,
nami nchigaelewa.
- 2 Go mmanyago mwimwi, nami nagamanya.
Tamkanizidi marifwa.
- 3 Ela nalonda nigombe na iye Mwenye Nguvu
Zosi,
nalonda nlumbe lau rangu na Mlungu.
- 4 Ela mwi munaniziga na maneno ga handzo,
mwimwi mosi mu aganga msiofwaha
chitu.
- 5 Kalapho mungenyamala,
mungeonekana muna ikima!
- 6 Vivi phundzani nidzihehere,
phundzani maneno ga kanwa yangu.
- 7 Dze, mundamuhehera Mlungu na mambo ga
handzo
na kuchenga kpwa sababuye?

- 8 Dze, mundampendeleya Mlungu
na kumhehera?
- 9 Vino achikuchunguzani mundaonekato?
Au munaweza kumchenga, dza mchen-
gavyo mwanadamu?
- 10 Kpwa kpweli iye andakudemurirani
ichikala munapendeleya atu chisiri-siri.
- 11 Dze, nyo ukuluwe taundakuogofyerani?
Dze, kandakutishirani?
- 12 Maneno genu ga ikima ni dza misemo isiyo
mana dza ivu,
na maneno genu ga kudzihehera ni dza
ngome za ulongo.
- 13 Nyamalani, nirichani nigombe,
ganiphahe ndigoniphaha.
- 14 Ni tayari hata ichikala ni kufwa, nifwe.
- 15 Andaniolaga, nami sina kuluphiro,
ela ndahehera mwendo wangu mbereze.
- 16 Kuku ndiko ndikokala kutivywa kpwangu,
mana asiyemuogopha Mlungu
kandamsengerera bii.
- 17 Phundzani vinono go nigombago,
nago gakuinjireni mwenu masikironi.
- 18 Lolani nikadzitayarisha kudzihehera,
ninamanya kukala ni ndaisabiwa kukala
sina lawama.
- 19 Ni ani ndiyenipinga?
Mana wakati uho ndakala nkanyamala na
kufwa.
- 20 Navoya unihendere mambo mairi bahi,
nami sindadzifwitsa mberezo.
- 21 Wuuse mkpwonoo unaonipiga
na usiriche kuogofyako kukaniondosa.

- 22 Phahi niiha, nami ndaihika,
au uniriche nigombe, nawe unijibu.
- 23 Go makosa na dambi zangu ni ngaphi?
Nimanyisa uasi wangu na dambi yangu.
- 24 Kpwa utu wani unanifwitsira usoo,
na kunihenda aduio?
- 25 Dze, undaogofyera kodza riphepheruswaro
ni phepho?
Na kuzoresa wiswa mkavu?
- 26 Mana unaandika mambo mai ga kunishitaki,
na kunihenda nirisi makosa gangu ga
wanacheni.
- 27 Unafunga magulu gangu gogoni,
na kulola njira zangu zosi,
na kutiya alama nyayo zangu ili unimanye
ko ndikophiya.
- 28 Kpwa hivyo nabubudzika dza utu uolao,
dza nguwo yoriwa ni popho.

14

- 1 Mwanadamu avyalwaye ni mchetu
maishage sigo mare, tsona ga tele tabu.
- 2 Iye nkubumuka dza ruwa, chisha akanyala,
nkuuka mairo dza chivurivuri na kukoma
kuishi.
- 3 Nawe kpwadze unavugula matso kulola mutu
dza iye,
na kumreha kotini alumbane na uwe?
- 4 Ni ani awezaye kutuluza chitu swafi kula
kpwa chitu chikolo?
Takuna ng'o.
- 5 Siku za kuishi mwanadamu zapimwa,
na isabu ya mieziye unayo uwe,

na uchimuikira miphaka ambayo kaweza
kuitsupa.

⁶ Phahi lola kanda, aphahe kuoya,
ili ahamirwe ni sikuze, dza muhendadzi-
kazi.

⁷ Mana muhi una kuluphiro,
hata uchikatwa, nkutsephula tsona
na tsephuze tazindasira.

⁸ Dzagbwe miziye nkukala mikare mo mtsan-
gani,
na chisichiche nkuuma,

⁹ ela uchiphaha mzizimo wa madzi,
nkutsephula dza muhi mtsanga.

¹⁰ Ela mwanadamu nkufwa nao ukakala
mwishowe,
nkudosa roho, na ikakala ndio mwisho.

¹¹ Dza madzi ga ziyani gaumavyo,
na madzi ga muho ganavyokoma kujera na
kuuma.

¹² Ndivyo mwanadamu, afwapho kauya tsona,
hata mlunguni ndiphosira, mwanadamu
kandalamuka
au kulamuswa kula mwakpwe usingizini.

¹³ Kalapho ungenifwitsa kuzimu,
na kunifwitsa hadi tsukizizo zidigirike
ungenipangira wakati wa kunitambukira!

¹⁴ Dze, mutu achifwa anaweza kuuya moyo
tsona?
Mutu mimi ningegodzera, siku zosi za
utumishi wangu,
hata wakati wangu wa kuvugulwa ukafika.

¹⁵ Ungeniiha, nami ningeihika,

- ungeaza kuona cho chiumbe urichoumba
na mikonoyo.
- 16 Ndipho ungeweza kuolanga nyago zangu,
ungechunguza dambi zangu,
- 17 uasi wangu ungefungirwa mkobani,
na ungebwiningiza uyi wangu.
- 18 Ela dza mwango umomonyokavyo na
kufwikitsika,
na dza vira dziwe rigomokavyo phatuphe,
- 19 madzi nkurisa go mawe,
na mvula kulu nkutsukula mtsanga,
ndivyo uangamizavyo kuluphiro ra
mwanadamu.
- 20 Uwe ukumshinda mwanadamu siku zosi,
naye akaangamika,
ukumgaluza umbore ra uso na kumphirika
mtsangani.
- 21 Anae achihewa ishima ye kamanya,
na achitserезwa cheo ye kana habari.
- 22 Iye asikirago ni maumivu ga mwiriwe,
na kudzisononekera ye mwenye.”

15

Elifazi anamjibu tsona Ayubu

- 1 Ndipho Elifazi, Mtemani achimjibu Ayubu
achiamba,
- 2 “Dze, mutu wa ikima nkujibu na maneno ga
upuzi,
na kuodzaza ndaniye na phepho ra mlairo
wa dzuwa?
- 3 Takuna mutu wa ikima awezaye kugomba dza
vyo ugombavyo,

- au kutuluza maneno gasigoriwa ni mshoka.
- ⁴ Ela uwe kumuogopha Mlungu, na unazuwiya atu kumuabudu Mlungu.
- ⁵ Mana uyio unafundza kanwayo, nawe ukutsambula gara gagombwago ni ajanja.
- ⁶ Kanwayo mwenye inakulamula, si mimi, madomogo mwenye ganashuhudiya chinyumecho.
- ⁷ Kpwani we ndiwe mutu wa kpwandza kuyalwa?
Au we wavyalwa kabila ya myango?
- ⁸ Dze, wasikira mashauri ga siri ga Mlungu? Kpwani unaona ikima ni yako macheyo?
- ⁹ Unamanya rhipi husirorimanya?
Na ni rhipi hurimanyaro ambaro tariwazi kpwehu?
- ¹⁰ Huna enye komvwi na atumia sana, avyere kuriko sowe.
- ¹¹ Dze, ko kuhurizwa uhurizwako ni Mlungu ni kudide?
Au ko kukala anagomba nawe kpwa upore takutosha?
- ¹² Mbona ukatsukirwa mwako moyoni?
Mbona unahutumburira matso?
- ¹³ Ukatsukirwa hata unaihenda rohoyo ikale chinyume cha Mlungu, na kugomba maneno dza higo.
- ¹⁴ Mwanadamu ni ani, hata akale swafi?

- Au iye yevyalwa ni mchetu ni chitu chani,
hata akale wa haki?
- 15 Ichikala Mlungu kakuluphira atakatifue,
na ko mlunguni si kuswafi mbereze,
- 16 dze ye mwanadamu amsukizaye na ariye
mkolo,
ahendaye uyi dza anwaye madzi?
- 17 Niphundza nami ndakueleza
na nkuambire gara nchigoona,
- 18 (garigogombwa ni atu a ikima
ambago aambirwa ni akare aho bila
kufwitswa.
- 19 O akare machiyao ndio ariohewa yo tsi,
na takuna mjeni ariyetsapa kahi-kahi yao).
- 20 Mutu mui nkugaya maishage gosi,
mutu aoneraye ayae nkugaya miakaye yosi
ariyoikirwa.
- 21 Sauti za kuogofya nkuodzala mwakpwe
masikironi
wakati akaongokerwa, andavamiwa ni nyo
atekao nyara.
- 22 Iye kakuluphira kukala andauya kula jizani,
chisha nkugodzwa ni upanga.
- 23 Iye nkudengereka kuendza chakurya, kuno
anaamba, 'Chi kuphi?'
Anamanya kukala siku ya jiza i phephi
naye.
- 24 Tabu na kulumira vinamtiya wuoga,
vindamshinda dza mfalume ariye tayari
kpwa viha.
- 25 Kpwa mana akagolosa mkpwonowe apigane
na Mlungu

- na kpwenderera kum'bera iye Mwenye
Nguvu Zosi.
- 26 Kpwa kudziunula anazola mairo kumsham-
buliya Mlungu,
kuno akagbwiririra ngao ndziho.
- 27 Dzagbwe usowe ukanona,
na chibiruche chikaodzala mafuha,
- 28 ela andaishi midzi ya magandzoni,
kahi ya nyumba ambazo tazisagalwa ni
mwanadamu,
zirizopangirwa kukala ndulu za mawe.
- 29 Kandakala tajiri tsona
na maliye taindadumu
wala taindakala nyinji kpwenye yo tsi.
- 30 Iye kandachimbira ko jizani,
dzuwa rindaihenda yo mitseye inyale,
na pumuzi za Mlungu zindamphyera.
- 31 Asidzichenge kukuluphira chitu chisicho na
mana,
mana kandariphiwa chochosi.
- 32 Andariphiwa kabila ya wakatiwe,
na pandaye taindawanda.
- 33 Andakala dza mzabibu ambao zabibuze
zikakutika kabila ya wakatiwe,
dza mzaituni uchiokuta maruwa.
- 34 Mana atu asiomuogopha Mlungu, taan-
dakala na chivyazi,
na moho undaocha makalo ga hinyo
amendzao kuhongbwa.
- 35 Aho nkupanga fujo na kuhenda mai
na mioyo yao nkupanga handzo.”

16

Ayubu anadzihehera

- ¹ Ndipho Ayubu achijibu achiamba,
- ² “Násikira mambo manji dza gago,
mwimwi mosi mnaniyuga tu, tamniphoha
marenda.
- ³ Maneno genu gasigo na mana gandasira rini?
Au ni chitu chani chinachokuhendani mu-
jibu?
- ⁴ Mimi piya ningegomba dza vyo mgombavyo,
kalapho munatsupira gaga garigoniphaha
ningegomba maneno chinyume chenu
na kusukasuka chitswa changu.
- ⁵ Ningekutiyani nguvu kpwa gara nigombago,
na maneno gangu ga kuphoza marenda
gangehuriza utsungu wenu.
- ⁶ Hata nchigomba chisha sonono yangu
taisira,
na hata nchinyamala chisha takuniphun-
guzira sonono.
- ⁷ Kpwa kpweli Mlungu akaniremweza,
atu angu osi akaalaga tsetsetse.
- ⁸ Uwe ukahenda mwiri wangu kukala mifupha
mihuphu,
vivi atu anaona kukala nkahenda dambi.
Mwiri wangu wenye mikunya-mikunya
unashuudiya chinyume changu.
- ⁹ Akanimwamula kpwa tsukizize, akanimena
na kuning’atira meno,
adui wangu akanitumburira matso.
- ¹⁰ Atu akanahula kanwa zao kunizemerera,
akaniwanga makofi kpwa chibero,

- anadzikusanya phamwenga chinyume changu.
- 11 Mlungu akanitiya mikononi mwa enye dambi,
na kunilavya kpwa atu ayi.
- 12 Nákala sina maneno, ela achinivundza vipande-vipande,
wanigbwira singo achinibunda-bunda na photsi,
achinihenda kukala ni mlengbwa.
- 13 Atue a maha akanizangira,
anaahula figo zangu bila ya kunionera mbazi,
anamwaga chihumbo utsungu changu photsi.
- 14 Iye ananilumiza mara kpwa mara,
ananishambuliya dza sujaa.
- 15 Nikadzishonera nguwo za magunia nikavwala,
nami nkamwaga nguvu zangu vumbini.
- 16 Matso gangu gakadobera kpwa ndiro,
na jiza rikagbwira mwangu kopheni.
- 17 Dzagbwe mikono yangu taidzangbwehenda fujo,
na mavoyo gangu ga swafi.
- 18 Uwe tsi, usibwiningize milatso yangu,
na chiriro changu nachisiphahe phatu pha kuoya.
- 19 Hata vivi shaidi wangu a mlunguni,
na iye ndiye nihehera a dzulu.
- 20 Asena angu ananibera,

ela matso gangu ganammwagira Mlungu
matsozi.

- 21 Naaza kala phana mutu wa kunihehera
mbere za Mlungu,
dza vira mutu aheheravyo msenawe.
- 22 Mana miaka michache indatsapa,
nindaphiya charo ambacho tachiuywa.

17

Ayubu anaenderera kudzihehera

- 1 Nkavundzika moyo, siku zangu zikasira,
mbira i tayari kpwa sababu yangu.
- 2 Kpwa kpweli afyozi akanizangira,
dzitso rangu rinalola vyo aninyeteravyo.
- 3 Ee Mlungu, hehera kusakala na lawama
kpwangu,
mana takuna mutu ndiyenihehera.
- 4 Mana ukaziba achili zao zisielewe,
kpwa hivyo kundaaruhusu ashinde.
- 5 Afyakatsiraye asenae ili aphahe fwaida,
matso ga anae gandafunga jiza.
- 6 Mlungu akanihenda nikale wa kutsekpwa ni
atu,
nikakala mutu wa kutsitsirwa mahe.
- 7 Matso gangu gakamenya jiza kpwa sonono,
na vilungo vyangu vyosi tavina mkpwtose
dza chivurivuri.
- 8 Vivi atu a haki achiniona anaangalala,
nyo asio na lawama anaona kukala
námkosera Mlungu.
- 9 Ela wa haki andagbwira njiraye,

- na ye wa mikono swafi andazidi kuphaha nguvu.
- 10 Ela mwimwi mosi, uyani,
nami sindaphaha mutu wa ikima hata mmwenga kahi yenu.
- 11 Siku zangu zikasira, mipango yangu ikavundzika,
vyo moyo wangu umendzavyo, vikakoseka.
- 12 Asena angu taamanya wakati wa usiku wala wakati wa mutsi;
kuchikala usiku nyo nkuamba ni mutsi;
na jiza richikala rinahanda nyo nkuamba kunang'ala.
- 13 Kuluphiro rangu ri kuzimu,
ambako ndahandika chitanda changu ko jizani,
- 14 Ichikala nindaiha mbira, 'Uwe u baba,'
na kuamba bulu, 'Uwe u mayo' au 'Uwe u mwenehu mchetu,'
- 15 kuluphiro rangu ri kuphi?
Ni ani ndiyeona kuluphiro rangu?
- 16 Dze, rindateremuka kuriko na maryango ga kuzimu?
Dze, hundatserera phamwenga mtsangani?"

18

*Bilidadi anaamba
Mlungu nkutiya adabu atu ayi*

- ¹ Chisha Bilidadi kula Shuwa wajibu achi-
amba,
² "Hadi rini undaenderera kuendza maneno ga kugomba?"

Ririkana vinono naswi hundagomba.

- ³ Kpwa utu wani hunaolangbwa dza ng'ombe?
Mbona unahuona dza azuzu?
- ⁴ Uwe unadzimwamula mwenye kpwa tsukizizo,
Dze, yo dunia indarichwa kpwa sababuyo?
Au mwamba undauswa phatuphe?
- ⁵ Yo taa ya atu ayi inazimwa,
na nyo mohowe taundang'ala.
- ⁶ Jiza ndio mwanga mwakpwe nyumbani,
na yo taaye iriyo dzulu indazimwa.
- ⁷ Nyagoze nyire zindafupishwa
naye andabwagbwa ni mipangoye
mwenye.
- ⁸ Mana akahegbwa ni maguluge mwenye,
naye ndiphonyendeka andagbwa dibwani.
- ⁹ Andagbwirwa jimbe ni muhambo,
na muhambo undamgbwira ngingingi.
- ¹⁰ Andafwitsirwa lugbwe mtsangani,
na kuhegbwa mo njirani.
- ¹¹ Vitisho vindamtiya wuoga chila uphande,
navyo vindamzoresa lunyolunyo.
- ¹² Ndzala indammala mkpwotse,
mashaka gandamgodzera agbwe.
- ¹³ Ukongo mui undarya ngoziye,
mwana mvyere wa chifo andarya vilungoye.
- ¹⁴ Chifo chindamuhala kula mwakpwe hemani
arimokuluphira,
na chindamphirika kpwa mfalume wa vitisho.

- 15 Tamundakala chirichoche mo mwakpwe he-
mani
chibiriti chindatsamulwa dzulu ya
makaloge.
- 16 Ko tsini miziye indauma,
na dzulu, pandaze zindanyala.
- 17 Takuna ndiye mtambukira duniani,
na dzinare tarindahadzwa mo njira-njira.
- 18 Andazoreswa kula mwangani hadi jizani,
na azoreswe kula duniani.
- 19 Kandakala na mwana wala mdzukulu kahi
za atue,
na taphana ndiyetiya pho ariphokala
anasagala.
- 20 Aho asagalao mtswerero wa dzuwa andaan-
galazwa ni yo sikuye,
na atu a mlauro wa dzuwa andagbwirwa ni
wuoga.
- 21 Kpwa kpweli ndivyo garivyo makalo ga atu
ayi,
hivyo ndivyo pharivyo phatu pha iye
asiyemmanya Mlungu.”

19

Ayubu anaamba Mkomboliwe a moyo

- ¹ Ndipho Ayubu achijibu achiamba,
² “Dze, mundanigayisa,
na kunivundza na maneno hadi rini?
³ Mkanibera tsona na tsona,
tamuona waibu kunihendera mai?
⁴ Hata ikale náhenda kosa,
ro kosa nasala naro mwenye.
⁵ Mwimwi munadziona mu bora kuriko mimi,

- munahumira mateso niphahago chinyume changu.
- 6 Manyani kukala Mlungu akanihendera makosa,
na kunigbwira na nyavuye.
- 7 Dzagbwe nakota kululu, 'Nkahenderwa fujo!'
ela taphana anijibuye,
dzagbwe nakota kululu niterywe, ela taphana haki bii.
- 8 Iye akayiikira sandzu njira yangu ili nisiweze kutsupa,
na kuhenda njira zangu zikale jiza.
- 9 Akahenda nguma yangu yiuke,
na kunivula chiremba changu.
- 10 Akanivundza pande zosi, nami nkasira,
naye akazula kuluphiro rangu dza muhi.
- 11 Tsukizize zikaaka dza moho chinyume changu,
na kuniolanga dza mmwenga wa maaduige.
- 12 Majeshige garedza phamwenga,
ganatengeza njira ya kpwedza kpwangu,
na kuchita kambi kuzunguluka hema rangu.
- 13 Akaika enehu kure nami,
na animanyao akanitenga tsetsetse.
- 14 Atu angu akaniricha,
na asena angu akaniyala.
- 15 Ajeni angu akaniyala,
na atumishi angu achetu ananiona avi ni mjeni,
ananiika sawa na atu akuhenda kpwedza.

- 16 Namuiha muhendadzi-kazi wangu ela kani-
jibu,
dzagbwe nam'bembeleza.
- 17 Pumuzi zangu zinamnukira lovu mkp-
wazangu,
nami ni tsukizo kpwa enehu enye.
- 18 Ninaberwa hata ni anache adide,
nchiunuka ananisengenya.
- 19 Asena angu osi a kurya na kuusa akanit-
sukirirwa,
nriokala naamendza, akanitsamalala.
- 20 Mifupha yangu ikagbwirana na ngozi yangu,
nkatiya ela che bado phadide nifwe.
- 21 Nionerani mbazi, nionerani mbazi, mwi
asena angu,
mana Mlungu akaniguta na mkpwonowe.
- 22 Mbona munanigayisa dza vyo Mlungu ani-
gayisavyo?
Kpwa utu wani tamtosheka na mwiri
wangu?
- 23 Kalapho maneno gangu gangeandikpwa,
yani gangeandikpwa chitabuni!
- 24 Kalapho gangeandikpwa na kalamu ya
chuma na risasi
au gangetsongbwa mwambani hata kare
na kare!
- 25 Mana namanya mkomboli wangu a moyo,
na kukala pho mwisho andaima dzulu ya
tsi.
- 26 Na bada ya ngozi yangu kubanangbwa vivi,
hata nchikala kpwenye mwiri uhu nin-
damuona Mlungu na matso gangu.
- 27 Mimi nindamuona

na matso gangu gandamlola, naye si wan-
jina.

Moyo wangu unamgodzera kpwa hamu!

28 Ela mwi munaamba, 'Hundamgbwayisadze!
Mana chandzo cha gaga ni ye mwenye.'

29 Phahi ogophani upanga,
mana tsukizi zinareha kutiywa adabu
kpwa upanga,
ili umanye kukala kuna uamuli."

20

Sofari anaamba uyi una maripho

- 1 Phahi Sofari kula Naama wajibu achiamba,
2 "Maazo gangu gananihenda nijibu,
kpwa sababu nina more.
3 Nasikira kudemurirwa kunako niusira
nguma yangu,
na kuelewa kpwangu kunanihenda nijibu.
4 Vino ukale kumanya gano kula kare,
hangu mwanadamu aikpwe duniani,
5 kukala chitseko cha atu ayi ni cha muda
mfupi,
na kuhererwa kpwa asiomuogopha
Mlungu ni kpwa muda tu.
6 Dzagbwe ngulu za asiyemuogopha Mlungu
zikafika hadi mlunguni,
na chitswache chikafika mainguni,
7 iye andaangamika hata kare na kare dza
mavige gaangamikavyo,
hara ariomuona andauza, 'Akuphi?'
8 Andayalwa dza ndoso na kandaonewa tsona,
andafutika dza ruwiya ya usiku.
9 Iye ariyemuona, kandamuona tsona,

- na pho phatuphe taphandamtarajiya
tsona.
- 10 Anae andalonda asaidiywe ni achiya,
na mikonoye indauyiza utajiriwe.
- 11 Mifuphaye i tele nguvu za uhanani,
ela indalazwa photsi mtsangani
phamwenga naye.
- 12 Dzagbwe uyi u mtswano mwakpwe kanwani,
dzagbwe anaufwitsa tsini ya lilimire,
- 13 dzagbwe kaweza kuurichira uphiye,
ela anauzuwiya mo mwakpwe kanwani,
- 14 chakuryache chindagaluka utsungu mo
mwakpwe ndanini
chindakala dza sumu ya nyoka mo ndani.
- 15 Iye nkuiya utajiri wa atu, naye an-
dauhaphika,
Mlungu andamuhenda auhaphike.
- 16 Andafyondza sumu ya nyoka,
andafwa kpwa kuondzwa ni bafwe.
- 17 Iye kandaishi kufwahirwa ni vidzuhu,
myuho ichihoodzala asali na maziya.*
- 18 Cho arichochiphaha kpwa jasho
andachiuyiza bila ya kuchirya,
na yo fwaida ya bisharaye
tandamuhenda akale na raha.
- 19 Mana akaonera achiya na kuaricha bila
chitu,
akahala kpwa nguvu nyumba ambazo
kazidzengere.

20 Kpwa kukala urohove tauna mwisho,

* **20:17** 20:17 Miho ichihoodzala mafwanikiyo na utajiri.

- kandativya chochosi ambacho
chindamuhenda akale na raha.
- 21 Bada ya kurya, taphana ndichosala,
kpwa hivyo kuongokerwakupwe takundad-
umu.
- 22 Wakati wa kukala na vinji andaphahwa ni
mashaka,
na shida za chila aina zindampaha.
- 23 Phapho ndiphomvuna,
Mlungu andamtiya adabu,
na tsukizize zimmwagikire dza mvula.
- 24 Iye andachimbira silaha ya chuma,
andafuriswa muvwi urio na chigumba cha
shaba.
- 25 Muvwi undafutwa kula mwakupwe mwirini,
chigumba chakung'ala chindamuhumbula
chihumbo utsungu,
naye andainjirwa ni wuoga.
- 26 Chilungulungu cha jiza chinagodzera ak-
ibaze,
moho ambao tauasirwe ni mwanadamu
undamuocha,
na cho ndichokala chikasala mo mwakupwe
hemani chindaphya.
- 27 Ko mlunguni kundaika wazi uyiwe,
na dunia indalavya ushuhuda
chinyumeche.
- 28 Mali za mwakupwe nyumbani zindatsukulwa
ni mafuriko,
zindahalwa ni madzi pho siku ya tsukizi za
Mlungu.
- 29 Uhu ndio mtalo wa mutu mui,
urisi arioikirwa ni Mlungu.”

21

*Ayubu anaamba
atu ayi ndio aongokerwao*

- ¹ Phahi Ayubu wajibu achiamba,
- ² “Phundzani vinono maneno gangu,
na muchihenda hivyo mundaniphoza
marenda.
- ³ Nivumirirani, nami nigombe,
na bada ya kugomba, zidini kunibera.
- ⁴ Kpwani ko kulalamika kpwangu kunahusu
mwanadamu?
Kpwa utu wani nivumirire?
- ⁵ Nilolani na muangalale,
muzibe kanwa zenu na mafumba.
- ⁶ Nchigafikiriya gaga, gananitiya wuoga,
na kunikakamisa mwiri.
- ⁷ Mbona atu ayi anaishi,
kufikira utumia na kukala enye uwezo?
- ⁸ Nkuona ana aho anaimarishwa mbere zao,
na chivyazi chao mbere za matso gao.
- ⁹ Midzi yao i salama, ko kuogofyerwa takuko,
na yo fwimbo ya Mlungu taidzulu yao.
- ¹⁰ Ndzau zao zinavyaza bila kuremwa,
Ndama zao zinavyala bila ya kuvoromosa.
- ¹¹ Nkulongoza ana aho dza chaa cha mfugo,
na ana aho nkuvwina.
- ¹² Nkuimba na tamburini na zeze,
na kuhamirwa ni sauti ya chivoti.
- ¹³ Nkuishi maisha ga kuongokerwa,
nao nkulazwa mbirani na amani.
- ¹⁴ Ela nkumuamba Mlungu, ‘Huukire hipha!
Tahuna haja ya kumanya njirazo.
- ¹⁵ Ni ani ye Mwenye Nguvu Zosi, hata hu-
muhumikire?

- Na hata huchimvoya hundaphahani?’
- 16 Dze, kuongokerwa kpwao taku mwao mikononi?
Ushauri wa atu ayi u kure nami.
- 17 Taa za atu ayi wazona kano ngaphi zikazimwa?
Nyo enye nkuphahwa ni mafwa?
Kpwani Mlungu nkuatiya adabu wakati akaatsukirirwa?
- 18 Kpwani nkuphepheruswa ni phepho dza makodza ga kuuma,
au dza wiswa uphepheruswavyo ni chikulukulu?
- 19 Mwimwi mkuamba, ‘Mlungu nkuika makosa gao na kutiya adabu ana ao.’
Naatiye adabu nyo enye, ili agamanye enye.
- 20 Richa aone kubanangbwa kpwao na matso gao enye,
na aphokere tsukizi za ye Mwenye Nguvu Zosi.
- 21 Anajali utu wani kuhusu atu aho bada ya aho kufwa,
miezi yao ariyopangirwa ndiphosira?
- 22 Kuna mutu ndiyemfundza Mlungu marifwa?
iye ndiye ahukumuye hata nyo ario dzulu.
- 23 Mutu mmwenga nkufwa wakati achere na nguvuze,
achere na raha na salama,
- 24 wakati mwiriwe unanyinyiha,
na mifuphaye ichere na mafuha.
- 25 Wanjina nkufwa na fundo ra moyo,
wakati bado kadzangbwetata manono gogosi.

- 26 Osi nkulala mtsangani
na kubwiningizwa ni mabulu.
- 27 Lola, ninamanya maazo genu,
na mipango yenu ya kunihendera mai.
- 28 Mana munaamba, 'Yo nyumba ya ye mkp-
wulu i kuphi?
Ga kuphi go mahema ambago kala
gachikala atu ayi?'
- 29 Kpwani tamudzangbweuza acharo?
Na tamudzangbwekubali ushuhuda wao,
- 30 kukala atu ayi andarichwa wakati wa mafwa
na kutivywa siku ya tsukizi za Mlungu.
- 31 Ni ani ndiyemuambira uyiwe ching'ang'a,
au kumripha kpwa go mai arigohenda?
- 32 Wakati anaphotsukulwa kuphirikpwa mbi-
rani,
mbiraye nkuikirwa arindzi.
- 33 Atu anji nkuphiya ko mbirani,
anjina nkutanguliya jeneza, anjina
nkurilunga nyuma
na yo mitsanga ya mbira nkumuhamira.
- 34 Kpwa hivyo mundaniphoadze marena na
maneno gasigo na mana?
Majibu genu tagana kpweli, ni handzo tu."

22

*Elifazi anaamba
uyi wa Ayubu ni mkpwulu*

¹ Phahi Elifazi, Mtemani wajibu achiamba,

- 2 “Dze, mwanadamu anafwaida yani kpwa Mlungu?
Kpwa kpweli mutu wa ikima nkudzifwaidi mwenye.
- 3 Ko kukala u wa haki, kunamfwahani ye Mwenye Nguvu Zosi?
Na andaphahani uchienda njirazo zikale bila lawama?
- 4 Dze, Mlungu anakudemurira na kukuamula kpwa kukala unamuogopa?
- 5 Nyo uyio ni mkpwulu,
na dambizo tazina mwisho!
- 6 Uwe wadai madeni kula kpwa nduguzo,
na uchifuta nguwo zao zikale mzamana,
nawe uchiaricha chitsaha.
- 7 Kuaphere madzi aho ariokala akaremwa,
na ariokala na ndzala uchialafya chakurya.
- 8 Uwe wahumira uwezoo kuhenda yo tsi ikale yako,
ta vivi unaishi mumo.
- 9 Uwe warema kuterya magungu,
na uchionera anachiya.
- 10 Kpwa hivyo mihambo ikakuzunguluka,
na ukagbwirwa ni chiwewe gafula,
- 11 mwangao ukakala jiza hata vino kuona,
na mafuriko gakakubwiningiza.
- 12 Si Mlungu a dzulu mlunguni?
Hebu lola zo nyenyezi zirivyo dzulu sana!
- 13 Ela we ukuamba, ‘Mlungu anamanya utu wani?
Dze, anaweza kuamula kahi ya chilungu-
lungu cha jiza?

- 14 Akazibwa ni maingu maziho hata kahuona,
iye ananyendeka ko dzulu mlunguni.'
- 15 Dze, undalunga yo njira ya kare
ambayo yalungbwa ni atu ayi?
- 16 Aho ahalwa kabila ya wakati wao kufika,
misingi yao yatsimbwa ni mafuriko.
- 17 Amuamba Mlungu, 'Huukire hipha,'
na 'Ye Mwenye Nguvu Zosi anaweza
kuhuhenderani?'
- 18 Dzagbwe ni iye ariyeodzaza nyumba zao na
vitu vinono,
ela mashauri ga atu ayi ga kure nami.
- 19 Enye haki nkuhamirwa aonapho atu ayi
anatiywa adabu,
na nyo asio na lawama nkuabera na
kuamba,
- 20 'Kpwa kpweli maadui gehu gakaangamizwa,
na go arigosaza gakaphya na moho.'
- 21 Kubaliana na Mlungu, ili ukale na amani,
kpwa njira iyo uongokerwe.
- 22 Kubali malagizo kula mwakpwe kanwani,
na uike manenoge mwako moyoni.
- 23 Uchimuuyira ye Mwenye Nguvu Zosi,
uchigbwa maguluni,
na kuusa gasigokala ga haki kure na
hemaro,
- 24 uchiika zahabuyo mtsangani,
na zahabu kula Ofiri kahi-kahi za mawe ga
myuhoni,
- 25 na ichikala ye Mwenye Nguvu Zosi ndiye yo
zahabuyo,
na fezayo ya samani,

- 26 phahi undahererwa ndani ya iye Mwenye
Nguvu Zosi,
na kuunula usoo kpwa Mlungu.
- 27 Undamvoya naye andakusikira,
nawe undausa hatizo.
- 28 Chila ndichoamuwa kuchihenda chindaon-
gokerwa,
na mwanga undang'arira njirazo.
- 29 Mana Mlungu nkuatsereza enye kudzikarya,
ela nkutivya anaodzitsereza.
- 30 Nkumuokola iye asiye na lawama,
iye andakutivya kpwa kukala mikonoyo ni
miswafi.”

23

Ayubu anauza Mlungu akuphi?

- 1 Phahi Ayubu wajibu achiamba,
- 2 “Hata vivi rero ncherelalamika kpwa sonono,
dzagbwe naula, ela anaenderera kunitiya
adabu.
- 3 Ningemanya Mlungu aphahikanapho,
ningephiya pho asagalapho!
- 4 Ningephirika lau rangu mbereze
na kumuambira manji ga kudzihehera.
- 5 Ningemanya go ndigokujibuni,
na ningeelewa go ndigogomba.
- 6 Dze, angehumira uwezowe mkpwulu kulum-
bana nami?
Hata! Iye angeniphundza vinono.
- 7 Phapho mutu asiye na ila angelumbana naye,
nami ningepahikana sina kosa, na
ningeikpwa huru ta kare na kare.

- 8 Lola, náphiya mlairo wa dzuwa, na kala kako,
nchiuya mtswerero wa dzuwa, simuonere.
- 9 Namuendza ariphokala kazini ko vurini, ela
siyamuona,
nagaluka mwakani, ela simuonere.
- 10 Ela iye anamanya yo njira niigbwirayo,
ndiphokala akanipima, nindatuluka dza
zahabu swafi.
- 11 Chigulu changu chikalunga nyagoze,
nikalunga njiraze na sidzangbweaphuka.
- 12 Sidzangbwericha kugbwira malagizo ga
madohome,
nikatundza maneno ga kanwaye kuriko
chakurya.
- 13 Ela kabadilika ng’o, ni ani awezaye kushin-
dana naye?
Iye nkuhenda cho alondacho.
- 14 Mana andakamilisha go arigonipangira,
chisha achere na manji dza gago
mwakpwe achilini.
- 15 Kpwa hivyo naogopha niimapho mbereze;
niazapho gosi gaga, nkumuogopha.
- 16 Mlungu akahenda moyo wangu ufwe purun-
gire,
na ye Mwenye Nguvu Zosi akaniogofyera,
- 17 ela sinyamala kpwa sababu ya ro jiza,
na chilungulungu cha jiza chichob-
winingiza uso wangu.

24

- 1 Kpwa utu wani ye Mwenye Nguvu Zosi
kapanga wakati wa kuamula?

- Na mbona nyo ammanyao taaona zo siku
ambazo Mlungu andaahendera haki?
- ² Atu nkusengeza miphaka,
na kurisa mifugo achiyoyiia.
- ³ Nkufuta anachiya punda aho
na kuhala ng'ombe ya gungu ikale mza-
mana.
- ⁴ Nkusukuma anachiya ili aatuluze mo njirani
nao nkulazimisha achiya a yo tsi, adz-
ifwitse.
- ⁵ Lola, dza maforo ko jangbwani
nyo achiya nkutuluka kpwendaenda
chakurya,
nkuphaha chakurya cha ana aho kula
jangbwani.
- ⁶ Nkutsembwesa mtsere mindani mwa atu
anjina,
na zabibu kahi za minda ya atu ayi.
- ⁷ Aho nkulala usiku wosi chitsaha, bila nguwo,
chisha taana nguwo za kudzibwiningiza
asipigbwe ni mnyevu.
- ⁸ Nkulwama na mvula za myangoni,
na kugadzamira myamba ili aphahe
chivurivuri cha kuowa mvula.
- ⁹ (Kuna atu ambao anahala kpwa nguvu
anachiya asiokala na ise zao kula nya-
honi mwa nine zao,
na kuhala mzamana ana atsanga a achiya.)
- ¹⁰ Nyo achiya nkunyendeka chitsaha, bila
nguwo,
na kuvuna nganu ya atu kuno anahirika.
- ¹¹ Nkuminya zaituni za atu ayi aatengezere
mafuha,
na kuminya zabibu kuno anafwa chiru.

- 12 Kuula kpwa atu afwao kunasikirika mo mudzini,
na nyo achiolumizwa anaririra kuterywa
ela Mlungu kaphundza mavoyo gao bii.
- 13 Kuna aremao mwanga,
asiomanya njiraze,
wala kuzigbwira.
- 14 Muolagadzi nkulamuka chimirimiri,
ili aweze kuolaga achiya na agayi,
na usiku akakala dza muivi.
- 15 Dzitso ra mzindzi nkugodzera jiza rihande,
nkudzigaluza uso na kuamba,
'Takuna mutu ndiyeniona.'
- 16 Usiku aivi nkuvundza na kuinjira nyumbani
nako kuchicha nkudzifungira akalala,
taamanya mwanga bii.
- 17 Mana chilungulungu cha jiza kpwao ni
ligundzu,
mana taaogopa mambo ga kutisha ga-
hendekago jizani.
- 18 Munaamba, 'Anaangamika dza povu ri-
navyophirikpwa ni madzi,
nyo mtalo wao wa yo tsi ukalaniwa,
hata taphana aphiyaye kpendahenda
kazi kpwenye minda yao ya mizabibu.
- 19 Dza ukame na dzuwa riyayushavyo barafu,
ndivyo ko kuzimu kuahalavyo nyo ahendao
dambi.
- 20 Andayalwa ni nine zao enye
mabulu gandaona kukala mtswano,
kpwa hivyo uyi undavundzwa dza muhi.
- 21 Atu ayi nkuonera achetu tasa,

- na taamuhendera manono mchetu gungu.
- 22 Ela Mlungu nkausa enye nguvu kpwa uwezowe, dzagbwe nkuunuka, ela taana uhakika wa kpwenderera kukala moyo.
- 23 Iye nkuahenda anaomuadamira akale salama, ela matsoge ganalola njira zao.
- 24 Ayi nkuongokerwa kpwa muda tu, chisha badaye nkuyaya, nkunyala na kuangamika dza kodza, vitswa vyao nkukatwa dza masuche ga nganu.'
- 25 Ichikala si hivyo ni ani ndiyeniamba nina handzo, na kuonyesa kukala nigombago si ga kp-weli?"

25

Bilidadi: mutu kaweza kukala wa haki mbere za Mlungu

- ¹ Chisha Bilidadi kula Shuwa achijibu achi-amba,
- ² "Endzi na kuogofya ni kpwa Mlungu, iye nkuika amani ko kpwakpwe dzulu mlunguni.
- ³ Dze, jeshire rinaolangika? Ni ani asiyeng'azirwa ni mwangawe?
- ⁴ Kpwa hivyo mutu anawezadze kukala na haki mbere za Mlungu? Ye avyalwaye ni mchetu anawezadze kukala swafi?
- ⁵ Lola, hata nyo mwezi tauna mwanga wa kukola

na zo nyenyezi si swafi phakpwe matsoni,
 6 dze, ye mutu ambaye ni dza bulu,
 na mwanadamu ambaye ni dza mnyololo?”

26

Ayubu anatogola ukulu wa Mlungu

- 1 Ndipho Ayubu achijibu achiamba,
- 2 “Uwe ukaniterya mimi nisiye na uwezo!
 Uwe ukanitivya mimi mnyonje!
- 3 Ukanipha ushauri mnono mimi nisiye na
 ikima,
 na kunishirikisha ujuzi munji urio nao!
- 4 Ni ani ariye kuterya kugomba maneno gano,
 na ni roho ya ani ichiyohumira kanwayo
 kugomba?
- 5 Roho za aho ariofwa zinakakama,
 zo zisagalazo tsini ya madzi.
- 6 Kuzimu ku laza mbere za Mlungu,
 na Abadoni* taina mfwiniko wowosi.
- 7 Iye anakudula vurini dzulu ya phatu phasipho
 na chitu,
 na anagbwadzika dunia dzulu ya phatu
 phasipho na chitu.
- 8 Iye nkufunga madzi ndani ya mainguge maz-
 iho,
 na maingu tagaahuka kpwa uzihowe.
- 9 Nkubwiningiza uso wa mwezi wa dzungo,†
 kpwa kuutandazira ingure.
- 10 Iye waika mwisho wa matso dzulu ya uso wa
 madzi,

* **26:6** 26:6 Abadoni manaye ni ubanangi. Ni dzina ranjina ra kuzimu. † **26:9** 26:9 Tafusiri zanjina zinaamba anabwiningiza uso wa chihiche cha endzi.

nao unaonekana dza mviringo uzungu-
lukao dunia,
phapho ndipho phenye mphaka wa
mwanga na jiza.

- 11 Nguzo za mlunguni nkukakama,
na kuangalala kpwa kudemurirwa ni
Mlungu.
- 12 Kpwa uwezowe wahuriza bahari,
na kpwa kuelewakupwe wamkata Rahabu
vipande-vipande.
- 13 Kpwa msehowe ko mlunguni kpwakala kp-
wereru,
mkpwonowe wadunga yo nyoka iriyokala
inachimbira.
- 14 Lola, ihi ni miphaka ya njiraze,
naswi hunasikira vichache kumuhusu!
Ni ani awezaye kuchielewa chiguruguru
cha uwezowe?"

27

*Ayubu anaamba
andaenderera kukala muaminifu*

- 1 Ayubu waenderera kugomba achiamba,
2 "Kpwa kpveli dza Mlungu aishivyo, iye ariye-
niusira haki yangu,
iye Mwenye Nguvu Zosi ariyehenda roho
yangu ikale na sonono,
3 wakati wosi ndiokala moyo
na pumuzi ya Mlungu ndiphokala mwangu
pulani,
4 madomo gangu tagandagomba uyi,
na lilimi rangu tarindagomba handzo.
5 Vino niambe kukala mwimwi mu sawa, hata!

- Mimi nindaamba sina makosa hata nifwe vivyo.
- 6 Nindagbwiririra haki yangu, nami sindait-suhula,
Sindadziona mkosa siku zosi za maisha gangu.
- 7 Richa adui wangu akale dza ye mui,
na iye aunukaye chinyume changu akale dza asiye na haki.
- 8 Kpwani ana kuluphiro rani ye asiyemuogopha Mlungu wakati rohoye inatuzwa,
wakati Mlungu anahala uzimawe?
- 9 Dze, Mlungu andaphundza chiriroche,
wakati anatsupira mashaka?
- 10 Dze, andahamirwa ni iye Mwenye Nguvu Zosi?
Dze, andamuiha Mlungu wakati wosi?
- 11 Richa nikufundze kuhusu uwezo wa Mlungu,
sindafwitsa njira za iye Mwenye Nguvu Zosi.
- 12 Lolani, mwi enye mkadzionera,
mbona vino mnagomba maneno gasigo na mana?
- 13 Uhu ni mtalo wa mutu mui apangirwao ni Mlungu,
na urisi ambao atu makatili nkuphaha kula kpwa iye Mwenye nguvu Zosi.
- 14 Anae achikala anji mwisho wao ni upanga,
chisha chivyaziche tachindakala na chakurya cha kukola.

- 15 Hara ndiotiya, andaolagbwa ni ukongo mui,
na magungu gao tagandaaririra.
- 16 Dzagbwe anakusanya feza dza vumbi,
na kudziikira nguwo nyinji dza ndulu ya
ulongo,
- 17 iye andaikusanya ndulu, ela a haki andazi-
humira,
na asio na lawama andaganya zo feza.
- 18 Nyumba adzengayo ni dza muhambo wa
dzwidzwidzwi,
dza chibanda chodzengbwa ni mrindzi.
- 19 Atu ayi nkulala matajiri,
ela ang'azapho matso, utajiri wao taupho.
- 20 Vitu vya kuogofya vindamwedzera dza ma-
furiko,
usiku chikulukulu nkumuhala.
- 21 Phuto kula mlairo wa dzuwa nkuphepherusa
kula phakpwe kaya,
nao taapho tsona.
- 22 Nkumpiga bila ya mbazi,
wakati anajeza kuchimbira nguvuze.
- 23 Phuto nkuazemerera wakati anazola,
na kuatishira kpwa nguvuze za
kubananga.

28

Ayubu anatogola ikima

- 1 Kpweli kuna timbo ya feza,
na phatu phafulwapho zahabu.
- 2 Chuma nkutsimbwa kula mtsangani,
na shaba nkuyayushwa kula maweni.
- 3 Atsimbadzi nkumwirika mo jizani,
na kuendza mawe tsini sana,

- kpwenye chilungulungu cha jiza.
- 4 Aho nkutsimba madibwa ko deteni kure na kura atu asagalako, ko kusikotsupirwa ni acharo; nkufungbwa mikowa akadewadewa, kuphiya mbere na nyuma kure na atu.
- 5 Mtsangani ndimo mutulukamo chakurya, ela ko tsini aho nkuasa moho akavundza-vundza myamba.
- 6 Mawege ndigo gatulukago yakuti, na mtsangawe ndio utuluzao zahabu.
- 7 Njira iyo taimanywa ni nyama yeyesi wa mapha aryaye nyama, na hata kozi taridzangbweiona.
- 8 Nyama a tsakani anaodzinyobola taadzangbweivyoga, na simba kadzangbweitsupira.
- 9 Mwanadamu nkutsimba myamba mifu, na kupendula misingi ya myango.
- 10 Nikutsonga mitaru mo myambani, na dzitsore nkuona chila dziwe ra samani.
- 11 Nkuziba vidzuho ili visijere, na chitu chofwitswa nkuchituluzwa mwan-gani.
- 12 Ela ikima inaweza kuphahikanaphi? Na ko kuelewa kusagalaphi?
- 13 Mwanadamu kamanya samaniye, nayo taiphahikana kpwenye tsi ya atu ario moyo.
- 14 Chivwa chinaamba, 'Taimo mu mwangu,'

- na yo bahari inaamba, 'Hata ku kpwangu taiko.'
- 15 Taigulwa na zahabu,
chisha samaniye taiweza kupimwa feza.
- 16 Samaniye taiweza kupimwa na zahabu kula Ofiri,
wala na mawe ga shohamu au ga yakuti,
- 17 zahabu wala chilolo tachiweza kufwananishwa nayo,
wala taiweza kubadilishwa na mwiyo wa zahabu swafi.
- 18 Ikima ina samani kuriko fezaluka na bilauri,
beiye inatsupa ya lulu.
- 19 Topazi kula Kushi taiweza kufwananishwa nayo,
wala taiweza kufwananishwa na samani ya zahabu swafi.
- 20 Kpwa hivyo ikima ilaphi?
Na ko kuelewa kusagalaphi?
- 21 Ikafwitswa ili ario moyo asiione,
na kufwitswa nyama a mapha.
- 22 Abadoni na Chifo vinaamba,
'Hukasikira ndziyendziyeze na masikiro gehu.'
- 23 Mlungu ndiye amanyaye njira ya kuphiya ko iriko,
na pho phatu ikalapho.
- 24 Mana anaona hata misho ya dunia,
na kuona chila chitu tsini ya mlungu.
- 25 Aripohenda phuto rihende nguvu,
na kugapima go madzi,
- 26 na ariphoikira mvula amuri,

- na yo njira ya limeme,
 27 hipho ndipho ariphoiona ikima na achi-
 itangaza kukala ina samani,
 achiichunguza na kuihenda ikale imara.
 28 Naye achigomba na mwanadamu
 achimuamba,
 ‘Kumuogopha Mwenyezi Mlungu, ndicho
 chandzo cha ikima,
 na kudzitenga na uyi ndiko kuelewa.’ ”

29

Ayubu anamarigiza kudzihehera

- 1 Phahi Ayubu achienderera kugomba achi-
 amba,
 2 “Naaza kala ni dza nirivyokala pho kare,
 dza siku ambazo Mlungu kala achinirinda.
 3 Wakati taaye kala inaaka dzulu ya chitswa
 changu,
 na kunimwirikira mwanga wakati kala
 nanyendeka jizani.
 4 Naaza kala ni dza nriphokala na nguvu,
 wakati nriphokala msena wa Mlungu,
 naye kala anarinda mudzi wangu.
 5 Wakati ye Mwenye Nguvu Zosi ariphokala
 achere nami,
 nami kala nkazungulukpwa ni anangu.
 6 Wakati ng’ombe zangu kala zina maziya
 manji,
 na vidzoho vya mafuha kala vyajera kp-
 wenye mwamba urio phatu pha ku-
 minyira zaituni zangu!

- 7 Wakati niriphotuluka kondze kuphiya ryango
ra mudzi,
na kusagala kpwenye nafwasi yangu mkp-
wutanoni.
- 8 Barobaro ariphoniona, aniphisa,
nao atumia aunuka kunipha ishima.
- 9 Vilongozi nao taagombere,
anyamala gbwii.
- 10 Hata akulu anyamala,
avi malilimi gao gakagbwirana na
malakalaka.
- 11 Yeyesi ariyenisikira waniiha ariyejaliwa
na arioniona agombato kunihusu
- 12 mana nakanira achiya arioririra kuterywa,
na ye mwanachiya ambaye kala kana mutu
wa kumterya.
- 13 Náterya atu ariokala phephi na kufwa, nao
achinijaliya.
Náhenda gungu aimbe kpwa kuhererwa.
- 14 Náhenda haki wakati wosi nayo ichikala dza
nguvo,
na uamuli wa haki, uchikala dza kandzu na
chiremba kpwangu.
- 15 Nákala msada kpwa vipofu,
na nchiterya viswere.
- 16 Nákala baba wa achiya,
na nchichunguza malau ga atu ambao kala
siamanya.
- 17 Nchivundza ndzeya za atu ayi,
na kuahenda atuluze atu ariokala mwao
menoni.
- 18 Chisha nchiaza nchiamba, 'Siku zangu zin-
dakala nyinji dza mtsanga,
nami ndafwerera phangu kaya.

- 19 Mana ndakala dza muhi ambao miziye
ikafika madzini,
na pandaze zina manena usiku wosi.
- 20 Ndatogolwa luphya chila wakati,
na uha wangu undakala muphya kpwenderera mwangu mkpwononi.’
- 21 Atu aphundza ushauri wangu
achinyamala achinigidzera nigombe.
- 22 Maneno gangu gainjira mwao masikironi
dza matone ga mvula,
niriphomarigiza kugomba, aho
taagombere tsona.
- 23 Anigidzera dza agodzeravyo mvula,
na achiphokera maneno gangu dza
mkurima aphokeravyo mvula ya mwaka.
- 24 Naonyesa uso wa raha wakati kala taana
kuluphiro,
furaha ya uso wangu yaatiya moyo.
- 25 Naatsamburira njira na nchikala dza mkpwulu wao,
nami naishi dza mfalume kahi ya jeshire,
dza mutu aphozaye marendu atu
asononekao.”

30

- 1 Ela yivi ananibera,
aho ambao ni adide angu,
atu ambao ise zao náona taafwaha
hata kuimirira madiya garindago chaa
changu.
- 2 Mino kala ndaphahani mwao mikononi,
atu ambao mikotse yao kala ikaasirira?
- 3 Kpwa kutsowa na kukala na ndzala siru

- aguguna mizi mikavu usiku kpwatu kusiko
na atu.
- 4 Aendza mimea jangbwani na makodza ga
tsakani achirya
arya hata mizi ya muhi wa lihago.
- 5 Azoreswa akale kure na atu,
atu nkuapigira kululu dza za aivi.
- 6 Anashurutishwa kusagala madeteni,
kahi ya madibwa ga yo tsi na kpwenye
panga za myamba.
- 7 Mo vitsakani nkurira dza punda,
na kukusanyika tsini ya mihi ya miya.
- 8 Atu azuzu, asiomanyikana,
ariozolwa kahi ya yo tsi.
- 9 Vivi ana aho ananitunga wira wa kunibera,
nikakala ndzimo ya kunyeterana kahi yao.
- 10 Ananibera na kudzitenga kure nami,
achiniona taaricha kunitehera mahe.
- 11 Mana Mlungu akarejeza liphophe ra uha
wangu na kunigayisa,
atu taadzizuwiya tsona kunihendera
amendzavyo.
- 12 Likumundi ra atu rikaunuka kunipiga na
kunilinga mgoi,
ananihegera mihambo njirani ili
niangamizwe.
- 13 Anabomola njira yangu,
anahenda mashaka gangu gazidi,
taalonda kuterywa ni mutu.
- 14 Ananedzera kutsupira mwanya mkpwulu,
na bada ya kunishambuliya, anaenderera
mbere.
- 15 Vivi naogopha sana,

nguma yangu ikauswa ni phepho,
na kuongokerwa kpwangu kukatsupa dza
ingu.

- 16 Vivi sina matumaini ga kuishi,
siku za kugaya kpwangu zikanigbwira.
- 17 Usiku mifupha yangu inatsanga,
na sonono niisikirayo taisira.
- 18 Mlungu akagbwira vwazi rangu ngingingi,
akanigbwira dza ukosi wa shati rangu.
- 19 Iye akanitsupha matopeni,
nami nikakala dza vumbi na ivu.
- 20 Ee! Mlungu, nakuririra, ela kunilavukiza,
ninaima mberezo ela hata kunilola.
- 21 Ukagaluka kukala msiru kpwangu,
unanigayisa kpwa uwezoo.
- 22 Unanitsupha dzulu ili niphepheruswe ni
phepho,
unanihenda nisukpwesukpwe hiku na hiko
ni phuto.
- 23 Ee namanya undaniphirika hata chifoni,
phatu phariphopangirwa osi ario moyo.
- 24 Kpwa kpweli taphana mutu asiyegolosea
mkpwono mutu alondaye msada,
napho anavoya msada wakati wa
mashaka.
- 25 Dze, mino siyaaririra hara ariokala na
shida?
Dze, moyo wangu tauyasononeswa ni
achiya?
- 26 Ela niriphotarajiya manono, mai ndigo go-
niphaha,
niriphogodzera mwanga, jiza rakpwedza.

- 27 Moyo wangu unagaya, nao tauhurira bii,
nikaphahwa ni siku za mateso.
- 28 Nadengereka kuno nkavundzika moyo,
nikaima mkpwutanoni na kuririra msada.
- 29 Mabawa ndigo chigokala enehu,
na mbuni ndio chiokala asena angu.
- 30 Ngozi yangu inakala nyiru na inayuka,
na mwiri wangu unaphya na dzoho ra
homa.
- 31 Ngephephe yangu ikakala ya kusononekera,
na chivoti changu chikakala sauti ya hara
arirao.

31

- 1 “Mimi náika chilagane na matso gangu,
nisilole msichana na kumuaza.
- 2 Mtalo wangu ni utu wani kula kpwa Mlungu
ariye dzulu,
na urisi wangu ni uphi kula kpwa ye
Mwenye Nguvu Zosi?
- 3 Dze, mafwa tagaphaha asio na haki,
na hasara ikaaphaha ahendao mai?
- 4 Ikale Mlungu kaona njira zangu,
na kuolanga nyago zangu zosi?
- 5 Ichikala nkaishi kpwa kugomba handzo,
na kukala maironi kuchenga atu.
- 6 (Nanipimwe na mizani iriyo sawa-sawa,
ili Mlungu amanye kukala sina makosa!)
- 7 Ichikala náricha njira ya sawa, nchiaphuka,
na moyo wangu ukalunga tamaa za matso
gangu,
na ichikala mikono yangu ikakala najisi
kpwa kuhenda dambi,
- 8 phahi naniphande na wanjina arye,

na mimea yosi ya mwangu mundani
naing'olwe.

- 9 Ichikala moyo wangu wahamirwa ni mchetu,
na ichikala naoteya mryangoni pha jirani,
10 phahi mkpwazangu naamjitire mutu wan-
jina,
na alume anjina naalale naye.
11 Mana riro rindakala kosa kulu,
kosa ambaro muamuli ni lazima alavye
uamuli;
12 mana uho ungekala moho uochao Abadoni,
nao ungeocha mizi ya mavuno gangu.
- 13 Ichikala nábera maneno ga muhendadzi-
kazi wangu mlume au mchetu,
ariphoreha malalamishi kunihusu,
14 mino ndahendadze Mlungu ndiphoni-
unukira?
Ndiphoniuza nindamuambadze?
15 Ye ariyenumba siye ariyeumba aho atu-
mishi?
Dze, siye ariyehumba swiswi hosi
ndanini mwa mayo zehu?
- 16 Ichikala namlafya mchiya chochosi ari-
cholonda,
au kumuhenda gungu akose kuluphiro,
17 au nárya chakurya machiyangu,
bila ya kuganyira achiya;
18 (mana kula udide wangu nárera anachiya
avi ni ise yao,
na naalongoza magungu hangu kala
nchere mdide);

- 19 nikale náona mutu anafwa kpwa kukosa
nguwo,
au mchiya asiyekala na nguwo ya kudzib-
winingiza,
- 20 na simuphere mavwazi ga nyoya za
mang'ondzi gangu go mtiya dzoho,
naye achinishukuru.
- 21 Ichikala naunula mkipwono wangu
chinyume cha anachiya,
nchimanya naweza kupendelewa ni aa-
muli,
- 22 phahi richa kombefupha rangu rinyotoke
kula pho fuzini,
na mkipwono wangu unyotoke kula pho
phogbwizanyirwa na mwiri.
- 23 Mana naogopha mafwa kula kpwa Mlungu,
na kpwa sababu ya ukuluwe sihendere
hivyo.
- 24 Napho nahenda zahabu kukala kuluphiro
rangu,
au kuiambira zahabu swafi uwe u tegemeo
rangu.
- 25 Ichikala nafwahirwa ni unji wa utajiri
wangu,
au kpwa kukala mkipwono wangu
wafwanikiwa na vitu vinji.
- 26 Kala nálola dzuwa wakati ririphokala ri-
nang'ala,
au mwezi uriphokala unaphiya kahi ya
unonowe,
- 27 na moyo wangu kushawishika kuviabudu
chisiri,

- na kuidonera mikono yangu kpwa kuvipha
ishima.
- 28 Riri naro ringekala kosa ra kutiywa adabu
ni aamuli,
mana ningekala wa handzo kpwa Mlungu
ariye dzulu.
- 29 Ichikala náhamirwa ni kubanangbwa kpwa
iye ariyenimena,
au kudzikarya ariphophahwa ni mai,
- 30 (kanwa yangu taidzangbwehenda dambi
kpwa kulani mutu afwe,)
- 31 kalapho atu a mwangu nyumbani
taadzangbweamba,
'Ni ani ambaye kadzangbwerya chakurya
cha Ayubu hata akamvuna?'
- 32 (Takuna mjeni ariyelala kondze njirani,
mino naavugurira miryango yangu
acharo,)
- 33 sifwitsire dambi yangu dza atu anjina ahen-
davyo,
sifwitsire kosa rangu mwangu moyoni,
- 34 kpwa sababu ya kuogopha likumundi ra atu
au kuberwa ni atu a mryango wehu,
sinyamarire na sikosere kutuluka kondze.
- 35 Kalapho phangekala mutu wa kuniphundza!
(Naweza kutiya saini kpwa chila neno
nrirogomba!)
- Ye Mwenye Nguvu Zosi naanijibu
mashitaka anagonilavira gangeandikpwa.
- 36 Kpwa kpweli ningegatsukula phangu ma-
fuzini,
ningegawala dza tadzi.

37 Ningemuolangira gosi nrigohenda,
nami ningemsengerera dza mkpwulu.

38 Ichikala tsi yangu nkurira chinyume changu
na mitaruye nkurira phamwenga,

39 na kurya mavunoge bila ya kugariphira,
na kusababisha chifo cha enye munda,

40 richa miya imere badala ya nganu,
na nyasi badala ya mere.”

Uhu ndio mwisho wa kugomba kpwa Ayubu.

32

Elihu anagomba

1 Phahi aho atu ahahu aricha kumjibu Ayubu, kpwa kukala kala ni mwenye haki phakpwe matsoni mwenye. 2 Ndipho Elihu, mwana wa Barakeli, wa mryango wa Buzi, wa chivyazi cha Ramu achitsukirwa. Iye watsukizwa ni Ayubu kpwa sababu Ayubu kala ni mwenye haki phakpwe matsoni mwenye na kukala Mlungu wamtiya adabu bila kosa.

3 Chisha achiatsukirirwa asena ahahu a Ayubu mana aamba kukala Ayubu ana makosa, ela taayaweza kuonyesa makosage. 4 Phahi Elihu kala akagodzera agombe na Ayubu, mana nyo anjina kala ni avyere kuriko iye. 5 Naye ariphoona kukala nyo atu ahahu taana jibu ra kugomba tsona, achitsukirwa.

6 Ndipho Elihu mwana wa Barakeli, wa mryango wa Buzi achiamba,
“Mimi ni mdide kwenu,
namwi muavyere kuriko mimi,
ndiyo mana náogopha

- kukuambirani go nimanyago.
- 7 Nchiamba, 'Richa atumia agombe,
mana miaka minji inafundza ikima.'
- 8 Ela ni yo roho ndani ya mwanadamu,
yo pumuzi ya iye Mwenye Nguvu Zosi,
ndiyo imuhendayo aelewe.
- 9 Si utumia macheye umuhendesao mutu
kukala na ikima,
wala si atumia machiyao amanyao chiri-
cho sawa.
- 10 Kpwa hivyo naamba, 'Niphundzani
nami nigombe nimanyacho.'
- 11 Lolani, nágodzera mugombe,
náphundza maneno genu ga ikima,
mriphokala munatsambula ra kugomba.
- 12 Náhega sikiro kukuphundzani,
ela taphana ariyemshinda Ayubu,
au ariyejibu manenoge.
- 13 Dzimanyirireni sedze mukaamba, 'Swiswi
hukaphaha ikima,
Mlungu tu ndiye awezaye kumtura, si
mwanadamu.'
- 14 Iye kaniambirire mimi go manenoge,
nami sindamlavukiza dza vyo mchivy-
omlavukiza mwimwi.
- 15 Aho akaangalala, taana ranjina ra
kumlavukiza,
taana ra kugomba.
- 16 Kpwa utu wani nigodzere, kpwa sababu
taagomba,
mana aho aimire bila ya kujibu rorosi?
- 17 Mimi nami ndagomba

- na nilavye maoni gangu.
- 18 Mana nina maneno manji ga kugomba,
na yo roho iriyo ndani yangu inanihimiza
nigombe.
- 19 Mo mwangu ndani ni dza uchi uchiotiywa
miyo uchiofundirwa,
dza viriba viphya virivyo phephi na
kuahuka.
- 20 Ni lazima nigombe ili niphunguze dukuduku
nrironaro,
ni lazima ninahule kanwa yangu nijibu.
- 21 Sindapendeleya mutu yeyesi
au kulavya maneno ga kubembeleza mutu.
- 22 Mana simanya kubembeleza,
la sivyo ariyeniumba anaweza
kuniangamiza mara mwenga.

33

Elihu anamdemurira Ayubu

- 1 Vivi navoya Ayubu, unisikize,
na uphundeze chila rorosi ndirogomba.
- 2 Lola, nafwenula kanwa yangu,
ro lilimi ndani ya kanwa yangu rinagomba.
- 3 Go nigombago gala moyo urio sawa,
nayo kanwa yangu indagomba go ni-
manyago.
- 4 Roho ya Mlungu yeniumba,
na mseho wa iye Mwenye Nguvu Zosi
unanipha uzima.
- 5 Nijibu ichiwezekana,
panga manenogo vinono na ulumbe lauro
mbere zangu.
- 6 Lola, mimi ni dza uwe mbere za Mlungu,

- mimi piya naumbwa na ulongo.
- ⁷ Taphana sababu ya kuniogopha,
maneno gangu tagandakala maziho kp-
wako.
- ⁸ Kpwa kpweli ukagomba,
nami nikasikira go manenogo.
- ⁹ Uwe unaamba, 'Mimi ni swafi, sina dambi,
sina ila wala uyi.
- ¹⁰ Ela Mlungu akaona sababu ya kukosana na
mimi,
na kunihenda nkale aduiwe.
- ¹¹ Anafunga magulu gangu na magogolo,
na kulolato njira zangu zosi.'
- ¹² Lola, kpwa riri uwe una makosa,
mana Mlungu ni mkpwulu kuriko
mwanadamu.
- ¹³ Kpwa utu wani ushindane naye,
kuamba, 'Kandanijibu hata neno
mwenga?'
- ¹⁴ Mana Mlungu nkugomba kpwa njira hino na
hira,
dzagbwe anadamu taaphundza kpwa
makini.
- ¹⁵ Mlungu nkugomba na atu kpwenye ndoso
na ruwiya usiku,
anadamu agbwirwapho ni usingizi wa
fungo,
wakati arere vitandani mwao,
- ¹⁶ ndipho nkuavugula masikiro gao,
na kuaogofyera kpwa kuakanya,
- ¹⁷ ili ariche mahendo gao mai,

- na kuausira kudzikarya kpwao.
- 18 Mlungu nkuzuwiya roho ya mutu isiinjire kuzimu,
maishage gasiangamike kpwa upanga.
- 19 Mlungu nkumtiya adabu ya kulumiza pho phakpwe chitandani,
na kuhenda mifuphaye itsange bila kuricha.
- 20 Nkuangamiza hamu yosi ya chakurya,
naye nkurema chakurya amenzacho.
- 21 Iye nkuonda hata akakala mifupha mihuphu,
na kutuluka ngungundu ambazo kala tazionekana.
- 22 A phephi asirirwe mbirani,
na maishage ganasengerera ajumbe arehao chifo.
- 23 Chisha ichikala kuna malaika ko uphandewe,
mmwenga kahi ya maelufu,
wa kumuambira mwanadamu afwahago kuhenda,
- 24 amuonere mbazi na aambe,
mtiviyeni asitserezwe mbirani,
nina maripho ga kumtivira.
- 25 Hipho mwiriwe undakala dza wa barobaro,
andaweza kuuyiza nguvuze za uvulanani.
- 26 Iye nkuvoya na Mlungu nkukubali mavoyoge,
nkumuabudu Mlungu kuno ana raha.
Iye andasemurira ayae vira Mlungu arivyomtivy na chifo.
- 27 Iye andaimba mbere za atu, aambe,
'Mimi náhenda dambi nami silungire haki,

chisha siyariphizwa.

- 28 Mlungu wativya roho yangu isitserezwe mbirani, nami nindakala moyo nione mwanga.’
- 29 Lola, Mlungu nkumuhendera mwanadamu, gaga gosi kano mbiri au hata kano tahu,
- 30 ili ativye rohoye kula mbirani, na aone mwanga wa uzima.
- 31 Hega sikiro unisikize uwe Ayubu, nyamala nami ndagomba.
- 32 Ichikala una ra kuniamba, nijibu, gomba, mana nalonda nionyese kukala u wa haki.
- 33 Ichikala kuna ra kulavukiza, kala zii, niphundza, nami ndakufundza ikima.”

34

Elihu anaamba Ayubu anadzikarya

- 1 Chisha Elihu waamba,
- 2 “Phundzani go nigombago mwi atu enye ikima, niphundzani, mwimwi mmanyao.
- 3 Mana sikiro nkupima maneno, dza lilakalaka ritatavyo chakurya.
- 4 Nahutsambuleni gara garigo ga sawa, nahudzifundzeni garigo manono.
- 5 Mana Ayubu anaamba, ‘Mino sina lawama, na Mlungu akaniusira haki yangu.
- 6 Dzagbwe sina makosa, ela natalwa kukala wa handzo, dzagbwe sina uasi, vironda vyangu taviphola.’

- 7 Ni ani ariye dza Ayubu,
ambaye kuhenda uyi kpwakpwe ni dza
kunwa madzi?
- 8 Iye nkudziunga na atu ahendao mai,
na kunyendeka phamwenga na atu ayi.
- 9 Mana nkuamba, 'Taimfwaidi mutu
achiamira Mlungu.'
- 10 Kpwa hivyo niphundzani, mwi atu muele-
wao,
Mlungu kaweza kuhenda uyi,
iye Mwenye Nguvu Zosi kaweza kuhenda
kosa.
- 11 Mana andamripha mutu kulengana na
kaziye,
na andamriphiza mutu kulengana na nji-
raze.
- 12 Kpweli nkukala, Mlungu kaweza kuhenda
uyi,
chisha iye Mwenye Nguvu Zosi kan-
dalavya uamuli wa handzo.
- 13 Ni ani ariyemuika muimirizi wa dunia,
na ni ani ariyemuika atawale dunia yosi?
- 14 Kalapho Mlungu angehala rohoye,
na kuusa pumuziye,
- 15 anadamu osi angeangamika chivyamwenga,
na mwanadamu angeuya mtsangani.
- 16 Ichikala unaelewa, sikira vivi,
phundza maneno nigombago.
- 17 Dze, ye aberaye haki anaweza kutawala?
Dze, unaweza kuamula mwenye haki na
uwezo kukala mkosa?
- 18 Amuambiraye mfalume, 'Uwe kuna mana,'

- na kpwa vilongozi, 'Mwi atu ayi.'
- 19 Iye kapendeleya vilongozi,
wala kapendeleya matajiri kuriko achiya,
mana osi ni kazi ya mikonoye.
- 20 Aho nkufwa gafula, usiku wa manane,
atu nkusumbiswa na kufwa
na enye nguvu nkuuswa bila ya kugutwa
ni mkpwono wa mutu.
- 21 Mana matsoge ganalola njira za
mwanadamu,
na kuona chila hatuwa avyogayo.
- 22 Taphana jiza au chilungulungu cha jiza,
ambacho chinaweza kufwitsa atu ayi.
- 23 Mana Mlungu kana haja ya kuchunguza
mutu zaidi,
napho ni edze mbereze ahukumwiwe.
- 24 Iye nkuangamiza masujaa bila ya kuachun-
guza,
na kuika anjina phatu phao.
- 25 Kpwa kukala anamanya go ahendago,
iye nkuapendula usiku na kuabananga-
bananga.
- 26 Iye nkuapiga kpwa uyi wao,
mbere za atu,
- 27 kpwa sababu aricha kumlunga,
na taakubali kugbwira njiraye hata
mwenga.
- 28 Aho ahenda chiriro cha achiya chichim-
fikira,
naye achisikira chiriro cha agayao.
- 29 Ela achinyamala, ni ani awezaye kumla-
mula?

- Afwitsapho usowe taphana awezaye kumlola,
si taifa, si mutu.
- 30 Iye nkuzuwiya atu asiomuogopha Mlungu asitawale,
ili asedze akahegera atu mihambo.
- 31 Kpwani mutu achimuamba Mlungu,
'Ni mwenye makosa, nami sindauyira tsona.
- 32 Nifundza makosa nisigogaona,
ichikala nikahenda uyi, sindauhenda tsona.'
- 33 Dze, Mlungu andakuriphiza dza umendzavyo uwe,
uchirema kutubu?
Mana uwe ndiwe umanyaye, si mimi
kpwa hivyo gomba umanyaro.
- 34 Atu a kuelewa andaniamba,
enye ikima anisikirao andaniamba,
- 35 'Ayubu anagomba bila ya marifwa,
na manenoge tagana busara.'
- 36 Naaza Ayubu angechunguzwa hadi mwisho,
kpwa mana anajibu dza atu ayi.
- 37 Mana zo dambize anazienjereza kpwa kuasi,
uwe kuna ishima,
unagomba maneno ga kutsukiza chinyume
cha Mlungu."

35

*Elihu anaenderera
kumdemurira Ayubu*

¹ Chisha Elihu achienderera kugomba achi-
amba,

- 2 “Dze, we unaona ino ni haki?
Hangbwe unaamba, ‘Mino nina haki
mbere za Mlungu.’
- 3 Tsona unauza unaamba, ‘Ina fwaida yani
kpwako?
Ninaphahani kpwa kusahenda dambi?’
- 4 Nindakujibu phamwenga na nyo asenao.
- 5 Lola ko mlunguni na uone,
unula matso ulole go maingu garivyo dzulu
sana.
- 6 Kpwani Mlungu andayugika ichikala wa-
henda dambi?
Na ichikala dambizo ni nyinji, vyo zina-
muhendadze?
- 7 Ichikala u wa haki, we unamuphani,
au anaphokerani kula mwako mkpwononi?
- 8 Uyio unahusu mwanadamu dza uwe,
na hakiyo inaweza kufwaha mwanadamu
wanjina.
- 9 Kpwa sababu ya kuonerwa sana, atu nkurira,
nkuririra msada kpwa go ahenderwago ni
atu enye mkpwotse.
- 10 Ela taphana aambaye, ‘Akuphi ye Mlungu
muumba wangu,
alavyaye mawira wakati wa usiku,
11 anayehufundza zaidi kuriko nyama,
na ahuhendaye hukale na ikima kuriko
nyama a mapha?’
- 12 Aho nkurira, ela ye kaajibu,
kpwa sababu ya kudzikarya kpwa atu ayi.
- 13 Kpwa kpweli Mlungu kaphundza chiriro
sicho mana,

- wala ye Mwenye Nguvu Zosi kachijali.
- 14 Andakujibu viphi ichikala unaamba kumuona,
na lauro ri mbereze nawe unamgodzera!
- 15 Mwimwi munaamba iye tsukizize tazitiya adabu,
na kajali sana uyi.
- 16 Ayubu anafwenula kanwaye kugomba maneno sigo mana,
anagomba maneno manji bila marifwa.”

36

Elihu anatogola unono wa Mlungu

- 1 Phahi Elihu waenderera kugomba achi-
amba,
- 2 “Nivumirirani chidide nami nindakuonye-
sani,
mana nchere na utu wa kugomba kpwa
ajili ya Mlungu.
- 3 Marifwa gangu ndagalavya kula kure,
na kuonyesa kukala muumba wangu ni wa
haki.
- 4 Mana kpwa kpweli maneno nigombago si ga
handzo,
iye ariye mkamilifu kahi za marifwa a
phamwenga nawe.
- 5 Lola, Mlungu ni mwenye uwezo na kabaguwa
mutu,
ana uwezo wa kuelewa.
- 6 Iye karicha atu ayi akakala moyo,
ela anaapha agayao haki yao.
- 7 Iye kausa matsoge kpwa enye haki,

- ela nkuasagika kpwenye vihi vya utawala
phamwenga na afalume
na nkuahenda aishimiwe ta kare na kare.
- 8 Ela atu achifungbwa silisili,
na kufungbwa na nyugbwe za kugaya,
- 9 Mlungu nkuahonyesa mahendo gao mai
kukala aho ni atu a kudzikarya.
- 10 Nkuahenda asikire malagizoge,
na kualagiza atubu uyi wao.
- 11 Achimphundza na kumuhumikira,
nikuongokerwa kahi ya siku zao ziserezo,
na kuhererwa kahi ya miaka yao.
- 12 Ela asiphophundza, andaangamizwa na up-
anga
na kufwa bila ya marifwa.
- 13 Asiomuogopha Mlungu nkukala na tsukizi
mwao mioyoni,
hata aafungapho, taarira kulonda msada.
- 14 Aho nkufwa atsanga,
na maisha gao gasirira na waibu.
- 15 Iye nkuakombola agayao kula kpwa kugaya
kpwao,
Iye nkuahenda amusikize kuumira
mashaka gao.
- 16 Mlungu wakutuluza tabuni
achikulongoza phatu wazi, phasipho
shida,
na kuodzaza mezayo na vyakurya vinono-
vinono.
- 17 Ela vivi unaamulwa dza atu ayi aamulwavyo,
uamuli na haki zikakugbwira.
- 18 Dzimanyirire sedze ukachengbwa ni utajiri,

- au chiasi chikulu cha hongo chikakuhenda
ugaluke.
- 19 Dze, maliyo au mkpwotseo munji
unaweza kukuterya usigaye?
- 20 Usiaze usiku uinjire,
wakati mataifa gandaangamizwa.
- 21 Dzimanyirire, usigalukire uyi,
mana uwe ukautsambula kuriko kugaya.
- 22 Lola, Mlungu nkuhenda makulu kpwa uwe-
zowe,
ni ani awezaye kufundza dza iye?
- 23 Ni ani ariye mpangira ra kuhenda?
Au ni ani awezaye kumuamba, 'Ukahenda
makosa?' "
- 24 Usiyale kutogola mahendoge,
ambago atu nkugaimba kumtogola.
- 25 Atu osi aona Mlungu arigohenda,
atu nkugaona kula kure.
- 26 Mlungu ni mkpwulu sana hata tahuweza
kumanya ukuluwe wosi,
miakaye taimanyikana.
- 27 Mana iye nkuvuta dzulu matone ga madzi,
na kula kpwa guro, mvula ikanya.
- 28 Nkuhenda maingu garehe mvula,
na ikaapiga atu kpwa unji.
- 29 Takuna amanyaye atandazavyo maingu,
wala chiguruguru chibandavyo kula kp-
wawpwe.
- 30 Lola, atsamusavyo limemere kumzungu-
luka,
na kubwiningiza vivwa vya bahari.
- 31 Kpwa kureha mvula, nkuarisa atu

- na kuaphahira chakurya chinji.
 32 Iye nkugbwiririra limeme mwakpwe
 mikononi,
 na kurihuma kura alondako.
 33 Chiguruguru chinatangaza kukala phuto
 kulu riredza
 hata mifugo nkumanya kukala kuredza
 phuto kali.

37

- 1 “Kpwa gago moyo wangu unakakama
 na kuuka kula phatuphe.
 2 Phundzani kpwa makini ko kunguruma kpwa
 sautiye,
 na nyo mngurumo utulukao mwakpwe
 kanwani.
 3 Nkurichira limeme tsini ya mlunguni kosi,
 na kurihuma hata mwisho wa dunia.
 4 Bada ya riro chiguruguru nkururuma,
 iye nkunguruma kpwa sautiye kulu.
 Atuluzapho sautiye, kazuliya ro limeme.
 5 Mlungu nkunguruma kpwa njira ya kuan-
 galaza,
 anahenda mambo makulu ambago
 tahuweza kugaelewa.
 6 Mana nkuambira barafu, ‘Gbwa dzulu ya tsi,’
 na mawasa, ‘Kala mvula kulu.’
 7 Nkuhenda chila mutu aliche kaziye,
 ili atu osi arioaumba amanye kazize.
 8 Nyama a tsakani nkuphiya mwao mafwitsoni,
 na kusala mwao pangani.
 9 Chikulukulu nkutuluka kula pho chiandzi-
 rapho,
 na phuto kali nkureha mnyevu.

- 10 Mseho wa Mlungu nkutuluza barafu
nago madzi manji nkuganda.
- 11 Mlungu nkuhenda maingu maziho gakakala
madzi,
nkutsamusa limeme kutsupira gago.
- 12 Gago nkugaluka kpwa ulongoziwe
kutimiza gosi arigogalagiza,
dzulu ya dunia yosi.
- 13 Mlungu nkuhenda higa duniani,
ili kutiya atu adabu,
au kuonyesa mendzwaye.

- 14 Vivi phundza, uwe Ayubu,
nyamala, uririkane maajabu ga Mlungu.
- 15 Dze, unamanya vira Mlungu aamuruvyo
maingu,
na kuhenda limemere ring'ale?
- 16 Dze, unamanya vyo maingu gaphiyavyo,
kazi ya ajabu ya iye ariye mkamilifu wa
kuelewa?
- 17 Uwe ambaye nguwozo nikukola dzoho,
wakati tsi ihurire kpwa sababu ya phuto
kula mwakani,
- 18 dze, unaweza kukudula mlunguni dza iye
ahendavyo,
na kukuhenda kukale kufu dza chilolo cha
shaba ichiyotsuswa?
- 19 Hufundze ga kumuambira,
kpwa kukala tahuweza kugomba lau rehu
mana hu jizani.
- 20 Dze, nimuambire Mlungu kukala nalonda
nigombe naye?
Ela ni ani alodaye kumizwa?

- 21 Anadamu taaweza kulola dzuwa
wakati rinang'ala ko dzulu,
bada ya phuto kuphepherusa maingu gosi.
- 22 Mng'alo wa zahabu nkuonekana vurini,
utukufu wa Mlungu nkuhuhenda ukao-
gopha.
- 23 Iye Mwenye Nguvu Zosi tahuweza ku-
muona,
iye ni mwenye uwezo na haki
akaodzalwa ni haki naye kaonera mutu.
- 24 Kpwa hivyo anadamu anamuogopha,
ela iye kajali mutu adzionaye ana ikima."

38

Mlungu anamjibu Ayubu

- 1 Ndipho Mwenyezi Mlungu achimjibu
Ayubu kula mo ndani ya chikulukulu
achiamba,
- 2 "Ni ani yuno ariye na shaka na ikima yangu?
Auzaye maswali bila marifwa?
- 3 Dzifunge nguwo zidine,
ndakuuza maswali,
nawe undanijibu.
- 4 Kala u kuphi nrifhoika msingi wa dunia?
Haya niambira ichikala unaelewa.
- 5 Ni ani ariyeika vipimovye? Kpwa kpweli uwe
unamanya!
Au ni ani ariyegolosa mkpwowa wa
kupimira, achiupima?
- 6 Yo misingiye yaimiswa dzulu ya utu wani?
Au ni ani ariyeika dziwe kulu ra msingi?
- 7 Wakati nyenyezi za pepo za kucha zi-
riphoimba phamwenga,

na malaika a Mlungu ariphokota kululu
kpwa kuhererwa?

- 8 Au ni ani ariyefungira bahari na miryango,
wakati bahari iriphofurika kpwa nguvu
dzulu ya tsi?
- 9 Mimi ndimi nriyehenda maingu kukala
vwazire,
ndimi nriyeibwiningiza na chilungulungu
cha jiza.
- 10 Mimi naikira bahari miphaka,
miryango na magbwama ga kufungira.
- 11 Nchiamba, 'Undakpwedza hadi hipha ela
kundatsupa,
na maimbigo ga nguvu gandazuwiywa
hipha.'
- 12 Dze, udzangbwelavya amuri kukale
ligundzu hangu uandze kuishi
na kuamuru kukale chiti
- 13 ili kuche duniani kosi,
na nyo atu ayi akutwekutwe kula mwao
mafwitsoni?
- 14 Mwanga nkuhenda myango na madete duni-
ani
gaonekane wazi dza maandishi garigo kp-
wenye muhuri,
au dza maruwa garigo kpwenye nguwo.
- 15 Atu ayi akausirwa jiza ambaro ndiro
mwanga wao,
nao taaweza tsona kuunula mikono
kuhenda uyi.

- 16 Dze, udzangbwefikira pula za bahari,
au kunyendeka ko tsini za vivwa vya ba-
hari?
- 17 Dze, wavugurirwa yo miryango ya chifo ko
kpwako,
au waonyeswa yo miryango ya kuzimu?
- 18 Dze, unamanya upana wa dunia?
Aya, gomba ichikala unagamanya gosi
higa.
- 19 Ni iphi yo njira ya ko kusagalako mwanga?
Na ko kusagalako jiza nkuphi?
- 20 Dze, unaweza kuviphirika ko kpwao
na kumanya zo njira za kuphigura ko
vikalako?
- 21 Uwe ni ukale unamanya mana kala
ukavyalwa kare,
nawe ukaishi miaka minji.
- 22 Dze, wainjira vyo vitsaga vya barafu,
au kuona vitsaga vya mvula ya mawe?
- 23 Vivyo naviikira wakati wa tabu,
kpwa siku ya kondo na viha.
- 24 Yo njira iphiyayo ko kuganywako mwanga ni
iphi?
Au phuto ra mlairo wa dzuwa rinaandzi-
raphi dzulu ya tsi?
- 25 Ni ani ariyetsimba mtaru hewani kpwa ajili
ya mvula nyinji,
au kutengezera njira limeme?
- 26 Ni ani ariyehenda mvula inye phatu
phasiphokala na atu,

- yani jangbwani kusikokala na
mwanadamu,
- 27 ni ani areheraye mvula tsi ya chitsapi isiyoy
na chitu,
na kuihenda imere nyasi?
- 28 Dze, yo mvula ina mvyazi wa chilume?
Au ni ani ariyevyala matone ga manena?
- 29 Yo barafu yatuluka ndanini mwa ani?
Ni ani ariyevyala manena ga barafu kula
mlunguni?
- 30 Madzi nkugaluka gakakala mafu dza dziwe,
na madzi ga dzulu-dzulu ya bahari nku-
ganda.
- 31 Dze, unaweza kufunga kowa Chirimira
au kurejeza kowa za Orioni?
- 32 Dze, unaweza kurilongoza kundi ra
nyenyezi wakati wa majirage,
au kumlongoza Dubu na anae?
- 33 Dze, unamanya shariya zitawalazo mlun-
guni?
Ukale unaweza kuzihumira kutawala duni-
ani?
- 34 Dze, unaweza kukota likululu rikafika main-
guni,
ili ubwiningizwe ni mafuriko ga madzi?
- 35 Dze, unaweza kuhuma limeme na rikaphiya,
naro rikakuamba, 'Himi hipha?'
- 36 Ni ani ariyehenda moyo ukale na ikima,
au kuihenda achili ing'arirwe?
- 37 Ni ani ariye na ikima ya kuolanga maingu?

- Au ni ani awezaye kuwesa viriba vya madzi
ko mlunguni,
38 wakati vumbi rikakala dzinji,
na madongolowa kugbwirana
phamwenga?
- 39 Unaweza kumuindzira simba nyama?
Au kumvunisa ana simba ario na ndzala,
40 wakati anaphodzifwitsa mwao pangani,
au adzifwitsapho kuoteya ko tsakani?
- 41 Ni ani amuphaye kunguru chakurya,
wakati anae anaphomririra Mlungu,
na kudengereka kpwa kukosa chakurya?

39

- 1 Dze, unamanya wakati mbuzi za myangoni
zivyapho?
Udzangbweona mbala achivyala?
- 2 Dze, unaweza kuaolangira miezi hadi ku-
vyala kpwao?
Au unamanya nyo wakati avyarirao,
3 wakati azamapho na kuvyala ana ao,
na nyo utsungu wa kuvyala ukasirira
phapho?
- 4 Ana aho nkukula na kuphaha nguvu ko
weruni,
nikuuka na kusauya tsona.
- 5 Ni ani ariye richira foro akale huru?
Ni ani ariyevugula kowa?
- 6 Námupha jangbwa rikale kayaye,
na tsi ya munyu ikale makaloge.
- 7 Iye nkutseka kululu za mudzi,

- chisha kana mphiriki wa kumpigira kululu.
- ⁸ Nkuzunguluka ko myangoni kuendza nyasi,
nkuendza chila kodza itsi.
- ⁹ Dze, nyahi andakubali kukuhumikira?
Au kusala mwako chaani usiku?
- ¹⁰ Dze, unaweza kumfunga nyahi mikowa
arime?
Yani arime madeteni nyumazo?
- ¹¹ Dze, undamuadamira kpwa kukala ana
nguvu nyinji,
au umrichire kaziyo ngumu?
- ¹² Dze, unamuamini akurehere mtsereo
na aukusanye phatu pha kuwagira?
- ¹³ Mbuni nkupiga-piga maphage kpwa shobo,
ela nyoyaze taziyaigana na za korongo.
- ¹⁴ Nikubwaga mayayige photsi,
na kugaricha gaphahe dzoho mtsangani,
- ¹⁵ na kuyala kukala ganaweza kuvundzwa ni
lwayo
na kukala nyama wa tsakani anaweza
kugavyoga.
- ¹⁶ Nkuahendera ukatili anae avi sio akpwe,
hata anae achifwa ye kajali
- ¹⁷ mana Mlungu wamuhenda ayale ikima,
na kamuphere achili ya kufikiriya.
- ¹⁸ Aandzulapho maphage azole mairo,
iye nkutseka farasi na mphirikiwe kpwa
kukala farasi kamshinda mairo.
- ¹⁹ We ndiwe uriyemupha farasi nguvu,
au kuvwika singoye nyoya nyire?

- 20 We ndiwe umuhendaye akatinatina dza ndz-
ije?
Mrirowe wa maringo unaogofya.
- 21 Nkumvura-mvura deteni na kufwahirwa ni
nguvuze,
nkutuluka kpwendakutana na enye silaha.
- 22 Iye nkutseka wuoga, naye kaogopha bii,
kalozera upanga kogo.
- 23 Ryaka rinakokolosa phakpwe lavuni,
phamwenga na fumo ring'alaro-ng'alaro
na mkuki ung'alao-ng'alao.
- 24 Kpwa usiru na more nkuitifula yo tsi,
chisha gunda ririrapho iye kaweza kuima.
- 25 Gunda ripigbwapho, iye nkurira,
Nkunusa kungu ya viha kula kure,
nkusikira msindo wa akulu a jeshi na
kululu za viha.
- 26 Dze, cho chiphanga chinauruka kpwa iki-
mayo,
na kuandzula maphage kuphiya uphande
wa mwakani?
- 27 Dze, kozi nkuphiya dzulu kpwa amuriyo,
na kudzenga nyumbaye phatu pha dzulu?
- 28 Nkuishi dzulu za myamba na kuihenda
mudziwe,
myamba yenye lutsa ndiyo ngomeye.
- 29 Kula kuko nkuriyariya chakuryache,
matsoge nkuchiona kula kure.
- 30 Anae nkufyondza mlatso,
na pharipho chimba, nkukala phapho.”

40

- ¹ Mwenyezi Mlungu achimuamba Ayubu,
² “Dze, ashindanaye na ye Mwenye Nguvu Zosi
 anaweza kumrekebisha?
 Ye ahehaye na Mlungu, iye naamjibu.”

Ayubu anamjibu Mlungu

- ³ Ndipho Ayubu achimjibu Mwenyezi
 Mlungu achiamba,
⁴ “Lola, mimi si rorosi, ndakujibu utu wani?
 Nkafunga mromo wangu.
⁵ Nikagomba limwenga, nami sindajibu.
 Nikagomba kano mbiri, ela sindaender-
 era.”

Mwenyezi Mlungu anamjibu Ayubu

- ⁶ Ndipho Mwenyezi Mlungu achimjibu
 Ayubu kula mo chikulukuluni achiamba,
⁷ “Dzifunge nguwo zidine,
 Ndakuuza maswali, nawe undanijibu.
⁸ Dze, ikale undaonyesa kukala uamuli wangu
 sio wa haki?
 Undanihenda kukala na makosa ili udzi-
 hende u wa haki?
⁹ We una mkpwono dza wa Mlungu,
 na kutuluzi sauti ya kunguruma dza
 yakpwe?
¹⁰ Aya dzivwike ukulu na uwezo,
 dzipambe na nguma na ishima.
¹¹ Onyesa tsukizizo nyinji,
 umlote adzikipwezaye, umtsereze.
¹² Lola chila mmwenga adzikaryaye, umut-
 sereze,
 na uvyoge-vyoge ayi osi pho achiphoima.

- 13 Azike mtsangani phamwenga,
afungire ko kuzimu.
- 14 Ndipho nami ndakuambira
kukala mkpwonoo wa kulume unaweza
kukupha ushindi.
- 15 Lola, cho chiboko,
nrichoumba phamwenga nawe,
chicho nkurya nyasi dza ng'ombe.
- 16 Lola, nguvuze zi mwakpwe chibiruni,
na uwezowe u kpwenye kano za ndaniye.
- 17 Nkuhenda mchirawe ukagoloka dza
muerezi,
kano za vigavye zikindikindi phamwenga.
- 18 Mifuphaye ni dza miridza ya shaba,
na maguluge dza miraba ya chuma.
- 19 Iye ni wa kpwandza kahi ya kazi ya Mlungu,
richa iye ariyemuumba amusengerere na
upangawe!
- 20 Mana myango nkumvyarira chakurya
pho phavumbwapho ni nyama osi a
tsakani.
- 21 Nkudzilaza tsini ya migunga, mihi ya miya,
achifwitswa ni miduga mo matopeni.
- 22 Vivuri-vuri vya migunga nkumfwitsa,
mihi imerayo kanda-kanda ya muho
ikamzunguluka.
- 23 Lola, muho uchifurika, iye kaogopha,
hata muho Joridani ukafurika kufikira kan-
waye, ye kana wasiwasi.
- 24 Ni ani awezaye kumuhenda chipofu ili
amgbwire?

Au ni ani awezaye kugbwira pulaye na muhambo?

41

- 1 Dze, unaweza kugbwira Leviathani* na chiloo?
Au kurifunga lilimire na mkpwowa?
- 2 Dze, unaweza kuritiya mkpwowa mwakpwe pulani?
Au kurikobola ndzeyaye na chiloo?
- 3 Dze, rindaenderera kukuvoya urionere mbazi?
Au rindagomba nawe na maneno ga upore?
- 4 Dze, rindaika chilagane nawe,
urihale rikale muhendadzi-kazio hata kare na kare?
- 5 Dze, undarivumbira dza uvumbavyo na chinyama cha mapha?
Au kurifunga mkpwowa ili anao achetu avumbire?
- 6 Dze, ahendadzi-bishara andaripigira bei?
Dze, andariganya kahi yao?
- 7 Dze, unaweza kuridunga ngoziye na vyuma vya lutsa,
au kuridunga chitswache na migundzo ya kuvuwira ng'onda?
- 8 Uchiriguta, kundaviuyira tsona
mana undatambukira yo nyulula iriyokalapho.
- 9 Taphana tamaa ya kuriturya,

41:1 41:1 Zaburi 74:14; 104:26; Isaya 27:1 * **41:1** 41:1 Leviathani Ni dzinyama ra baharini mfwano wa dzoka kulu.

- ko kuriona tu kunam'bwaga mutu photsi.
- 10 Napho taphana sujaa awezaye kurishituwa,
vino ni ani awezaye kuima mbere zangu?
- 11 Ni ani aniisaye hata nimriphe?
Chila chitu chiricho tsini ya mlunguni ni
changu.
- 12 Sindaricha kugomba kuhusu vilungovye,
nguvuze nyinji na umbore nono.
- 13 Ni ani awezaye kuriguwa mambage?
Ni ani awezaye kudunga yo chingoye iriyo
nyifu dza chuma?
- 14 Ni ani awezaye kurinahula kanwaye?
Menoge ga kanda ta kanda ya madomoge
nago ganatisha.
- 15 Mongowe una misitari ya mamba ambago ni
dza ngao,
garigo phephi-phephi phamwenga.
- 16 Chila mwenga ri phephi na yawe
hata taphana hewa iwezayo kutsupa kahi-
kahize.
- 17 Gagbwirana ngingingi phamwenga,
hata tagaweza kukangahulwa.
- 18 Richipiga myasa rinamwaga mwanga,
na matsoge ga kundu dza mwanga wa
chidanidani.
- 19 Mwakpwe kanwani munatuluka vimwindi
viakavyo,
tsetse za moho nkutuluka kondze.
- 20 Mosi nkutuluka kula mwakpwe pulani,
dza utulukao nyungu iokohayo na nyasi
ziphyazo.
- 21 Kusohakpwe nkuasa makala,

- na chimwindi cha moho nkutuluka
mwakpwe kanwani.
- 22 Nguvuze zikala mwakpwe singoni,
na kuogofya nkumtanguliya.
- 23 Nyama za mwiriwe zikagbwirana ngingingi,
nazo taziweza kuuswa.
- 24 Moyowe ni mufu dza dziwe,
ni mufu dza dziwe ra tsini ra lala.
- 25 Anaphounuka, masujaa nkuogopha,
aphiyapho kpwa nguvu aho nkusirirwa ni
mkpwotse akachimbira.
- 26 Takuna upanga unaoweza kumlumiza,
kalumizwa ni fumo, muvwi wala mkuki.
- 27 Iye anaona chuma avi mibuwa,
na shaba dza muhi wa kuola.
- 28 Muvwi taumuhenda achimbire,
na mawe ga tero kpwakpwe ni dza wiswa.
- 29 Marungu kpwakpwe ni dza mibuwa,
riro nkutseka rinaphotsuphirwa mikuki.
- 30 Seemu za uphande wa ndanini ni dza
vidzandzakaya vya nyungu,
nkukpwaruza ulongo dza chifwaya cha
kuwagira mtsere.
- 31 Nkusumbisa vivwa vya bahari dza nyungu
iokohayo,
nkuihenda bahari ikakala dza nyungu ya
mafuha iokohayo.
- 32 Atsupirapho nkuricha imbi ra kung'ala-
ng'ala,
mutu angeona vyo vivwa vina komvwi.
- 33 Takuna chiumbe choigana naro,
chiumbe sichoogopha.
- 34 Riro nkubera chiumbe chochosi chidzi-
unulacho,

riro ni mfalume wa nyama osi ario na shobo.”

42

Ayubu anatubu

¹ Phahi Ayubu wamjibu Mwenyezi Mlungu achiamba,

² “Ninamanya unaweza kuhenda chila chitu, na rorosi uchirokusudiya kurihenda taphana wa kurizuwiya.

³ Uwe wauza uchiamba, ‘Ni ani yuno ahendaye ikima yangu isieleweke?’

Kpwa kpweli nágomba mambo ambago kala sigaelewa, ga kuniangalaza, ambago kala sigamanya.

⁴ Uwe waamba, ‘Nindagomba na nakuvoya unisikize, nindakuuza maswali, nawe undanijibu.’

⁵ Mimi kala nkakusikira tu, ela vivi nkakuona na matso gangu.

⁶ Kpwa hivyo naona waibu kpwa go nri-gogomba, nami nádzimwagira mtsanga na ivu kuonyesa nkatubu.”

⁷ Bada ya Mwenyezi Mlungu kumuambira Ayubu maneno higa, achimuamba Eli-fazi kula Temani, “Uwe na nyo asenao airi mkanitsukiza, mana tamkagomba ukpweli kunihusu, dza mtumishi wangu Ayubu.

⁸ Phahi halani ndzau sabaa na maturume sabaa, mphiye kpwa mtumishi wangu Ayubu,

mkadzilavire sadaka ya kuochwa, naye mtumishi wangu Ayubu andakuvoyerani. Nindaphokera mavoyoge ili nisikuhendereni kulengana na uzuzu wenu, mana tamukagomba kpweli kunihusu dza achivyohenda mtumishi wangu Ayubu.”⁹ Phahi Elifazi kula Temani, Bilidadi kula Shuwa na Sofari kula Naama aphiya achendahenda go arigokala akaambirwa ni Mwenyezi Mlungu ahende, naye Mwenyezi Mlungu achikubali mavoyo ga Ayubu.

Ayubu ana uyizirwa maliye kano mbiri

¹⁰ Bada ya Ayubu kuavoyera asenae, Mwenyezi Mlungu wamuuyizira Ayubu malize, wayiuyiza kano mbiri ya yo ariyokala nayo pho mwandzo. ¹¹ Phahi Ayubu walokerwa ni nduguze osi, alume na achetu na osi ariomanyana naye pho kare, nao osi achirya naye chakurya mwakpwe nyumbani. Achimupha pore na kumphoza marena kpwa mai gosi ambago Mwenyezi Mlungu kala akagaruhusu gamuphahe. Chila mmwenga achimupha Ayubu chipande cha feza na pehe ya zahabu.

¹² Chisha Mwenyezi Mlungu achijaliya maisha ga badaye ga Ayubu kuriko maishage ga pho mwandzo. Achikala na mang’ondzi na mbuzi elufu kumi na ne, ngamia elufu sita, jozi elufu mwenga za ng’ombe za kurima na punda achetu elufu mwenga. ¹³ Piya achikala na ana alume sabaa na achetu ahahu. ¹⁴ Ye

wa kpwandza wamuiha Jemima, wa phiri achimuiha Kezia na wa hahu achimuiha Kereni-Hapuki. ¹⁵ Kahi ya tsi yosi takuyakala na achetu anono dza nyo ana a Ayubu. Naye ise yao waapha urisi phamwenga na ndugu zao alume. ¹⁶ Na bada ya gago Ayubu waishi miaka gana mwenga na mirongo mine. Achiona anae, adzukulue hadi chivyazi cha ne. ¹⁷ Phahi Ayubu wafwa mtumia sana.

Digo
Chidigo: Digo (Bible)

copyright © 2019 Bible Translation and Literacy

Language: Digo (Chidigo)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-24

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Sep 2022 from source
files dated 17 May 2022
bab7eb71-e774-512d-9543-5878c28ca63b